

RAPORT Z BADANIA ANKIETOWEGO

Gmina Chmielnik w opinii mieszkańców
i przedsiębiorców

1. Wstęp

Badanie ankietowe zostało zrealizowane na zlecenie Burmistrza Miasta i Gminy Chmielnik w ramach opracowywanej aktualizacji Strategii Miasta i Gminy Chmielnik. Objęto nim reprezentacyjną grupę mieszkańców i przedsiębiorców pochodzących z obszaru gminy.

Raport powstał w oparciu o dane z badania ankietowego przeprowadzonego na terenie gminy Chmielnik od 25.11.2015 r. do 15.12.2015 r. na potrzeby, którego przygotowano dwa rodzaje ankiet:

- dla mieszkańców Gminy Chmielnik

- dla przedsiębiorców posiadających siedzibę lub działających na obszarze Gminy Chmielnik.

W tak sformułowanym kształcie badania ankietowego przyjęto możliwość wypełnienia więcej niż jednej ankiety. Dla przykładu, jeśli mieszkaniec jest równocześnie właścicielem firmy to miał możliwość wypełnienia obu. Przyjęto, że inna jest percepcja mieszkańca a inna przedsiębiorcy, gdyż podmioty te mają zupełnie inne problemy, cele, zakres działań, potrzeby oczekiwania, a także relacje z samorządem terytorialnym.

Układ przedstawionych wyników stanowi odzwierciedlenie zrealizowanych ankiet. Opracowanie składa się z uwag merytorycznych, charakterystyki badanej populacji oraz tabel zawierających wyniki udzielonych odpowiedzi na pytania zawarte w arkuszach formularzy.

1.2. Cel i metodyka badań

Opracowanie tego raportu stanowi integralną część prac nad aktualizacją Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Chmielnik. Zgodnie z założeniem dokument ma nakreślać najważniejsze cele, do których dążyć będzie gmina Chmielnik w perspektywie 2016-2022.

Kształt kwestionariuszy użytych do badania i problematyka zawarta w poszczególnych formularzach wychodzi naprzeciw problemom istotnym z punktu widzenia rozwoju gminy Chmielnik.

Celem ankiety skierowanej do mieszkańców było przede wszystkim zbadanie poziomu życia w gminie. W szczególności istotnym było zebranie informacji o problemach, potrzebach i jakości życia. Było to badanie nakierowane na zebranie subiektywnych odczuć mieszkańców nie w znaczeniu indywidualnych potrzeb, ale w formie opinii społeczeństwa gminy.

Respondenci udzielili również odpowiedzi na pytania dotyczące m.in. oceny realizacji zadań i inwestycji na terenie gminy w podziale na tj. edukacja, kultura, bezpieczeństwo. Opowiadający ponadto mogli wskazać, które obszary rozwoju powinny stanowić ich zdaniem priorytet działań Gminy na lata 2015-2020.

Kwestionariusz przeznaczony dla przedsiębiorców był narzędziem badawczym do zobrazowania oceny prowadzenia działalności gospodarczej oraz możliwości jej rozwoju na obszarze gminy Chmielnik.

Należy zaznaczyć, iż kategorie wyżej wymienionych ankiet nie dotyczyły tylko zadań realizowanych na poziomie samorządu terytorialnego. Poruszały również kwestie, za które odpowiedzialność spoczywa na poziomie powiatu czy innych jednostek centralnych

realizujących zadania kluczowe z punktu widzenia społeczeństwa np. bezpieczeństwo, edukacja na poziomie ponad gimnazjalnym, opieka szpitalna.

W ankiecie pojawiły się także pytania otwarte, tak, aby respondent mógł zaproponować/przedstawić własną propozycję w obszarze, którego ono dotyczyło.

Kwestionariusze do przeprowadzenia badania ankietowego zostały przygotowane zarówno w formie doc. jak i wersji elektronicznej udostępnionej na portalu www.chmielnik.com. Badanie było dystrybuowane kilkoma kanałami komunikacyjnymi w tym poprzez:

- Urzędu Miasta i Gminy Chmielnik,
- mailing koordynatora Zespołu ds. aktualizacji Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Chmielnik skierowany do przedsiębiorców,
- informację o prowadzeniu badania zamieszczono na stronie internetowej Urzędu Miasta i Gminy Chmielnik, facebooku i twitterze,
- udostępniono wydruki kwestionariuszy na terenie Urzędu Miasta i Gminy Chmielnik w punkcie obsługi klienta i sekretariacie,
- przekazanie stosownych obwieszczeń sołtysom,
- dostarczenie papierowych wersji ankiet dla przedsiębiorców z bazy wpisów przedsiębiorców, którzy nie podali kontaktu mailowego.

Do ostatecznej analizy statystycznej zakwalifikowano wszystkie przesłane drogą elektroniczną jak i w wersji papierowej ankiety. W wyniku realizacji badania uzyskano łącznie 241 ankiet, z czego od przedsiębiorców 61 oraz 180 od mieszkańców. Dane z kwestionariuszy zostały poddane ocenie statystycznej i merytorycznej. Przy weryfikacji niniejszych ankiet zachowano pełną anonimowość respondentów.

Przygotowane ankiety przeznaczone były do samodzielnego wypełnienia. Struktura kwestionariuszy uwzględnia zarówno pytania otwarte jak i zamknięte. W wybranych pytaniach o charakterze zamkniętym uwzględniono odpowiedź „inne”, z możliwością wyszczególnienia odpowiedzi, która nie znalazła się w zaproponowanym przez autorów badania katalogu. Ponadto w ankietach pojawiły się pytania ze skalą odpowiedzi od 1-5 (gdzie 1 oznaczało bardzo źle, a 5 bardzo dobrze).

Sposób pozyskania respondentów warunkował strukturę próby badawczej. Udostępnienie ankiet w urzędzie, wysyłka mailowa, bezpośrednie dostarczenie wersji papierowych czy też zamieszczenie ich w Internecie spowodowało, że wypełniły je głównie osoby zainteresowane Gminą Chmielnik, aktywne i dobrze zorientowane w sprawach regionu.

W niżej przedstawionej analizie wypełnionych ankiet, w części pytań odpowiedzi mogą nie sumować się do 100%. Spowodowane jest to wystąpieniem pytań, w których respondenci mogli nie udzielić odpowiedzi.

Niniejsze opracowanie stanowi raport z przeprowadzonych badań. Przy jego opracowaniu kierowano się zasadą precyzyjnego przedstawienia wyników i unikania ich krzyżowej, głębszej interpretacji statystycznej. Dzięki temu potencjalnie zainteresowany problematyką czytelnik samodzielnie będzie mógł dokonać analizy w oparciu o przedstawione dane ilościowe i jakościowe.

2. Gmina Chmielnik w opinii mieszkańców i przedsiębiorców

W tym rozdziale zostały zaprezentowane dane ilościowe i jakościowe pozyskane w badaniu ankietowym. Pierwsza część dotyczy ankiet skierowanych do mieszkańców Gminy Chmielnik, druga odnosi się do przedsiębiorców prowadzących działalność na terenie gminy Chmielnik.

2.1. Analiza na podstawie ankiet dla mieszkańców.

Ankieta dla mieszkańca zawierała 12 pytań oraz metryczkę tj. dane o grupie poddanej badaniu. Wszystkie pytania zadane zostały w formie zamkniętej.

Zakres badania ankietowego obejmował następujące zagadnienia:

1. Ocena potrzeby posiadania Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Chmielnik
2. Ocena sytuacji w Gminie Chmielnik
3. Ocena realizacji zadań inwestycyjnych na terenie Gminy
4. Propozycja obszarów rozwoju , które powinny stanowić priorytety działań na terenie Gminy na lata 2016-2022
5. Wskazanie mocnych i słabych stron , szans i zagrożeń w rozwoju.

2.2. Metryczka- informacje o respondentach

Istotnym elementem w przeprowadzonym badaniu ankietowym była charakteryzacja grupy docelowej. W tym celu każda z przygotowanych ankiet zawierała metryczkę, w której należało odpowiedzieć na pytania o to jaka jest struktura płci, wieku, wykształcenia oraz zatrudnienia.

Tabela 1. Struktura płci respondentów:

PŁEĆ RESPONDENTÓW	LICZBA WYPEŁNIONYCH ANKIET
kobieta	101
mężczyzna	79
Razem	180

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Większość respondentów, która wzięła udział w badaniu to kobiety (101 ankiet). Należy zaznaczyć, że proporcje osób ankietowanych w strukturze płci nie są wyrównane. Udział kobiet w badaniu to: 56,1%, a mężczyzn 43,9%. Znaczna dominacja jednej grupy płci nad drugą jest istotna z punktu widzenia zaangażowania i aktywności obywatelskiej.

Tabela 2. Struktura wiekowa respondentów

WIEK	LICZBA WYPEŁNIONYCH ANKIET
15-20	5

21-30	24
31-40	59
41-50	46
51-60	30
powyżej 60	16
Razem	180

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Wśród zrealizowanych ankiet najczęściej należało do osób w wieku między 31 rokiem życia- 59 ankiet. co stanowiło 32,8 % wszystkich wypełnionych ankiet. Znaczący jest także udział osób w wieku 41 -50 lat tj. 46 ankiet (25,6%) oraz w wieku 51-60 lat- 30 ankiet (16,7%). Poniżej 10 sztuk ankiet wypełniły osoby w przedziale wieku 15-20 (5 ankiet). Najmniej liczni sa reprezentacji właśnie tej grupy wiekowej oraz powyżej 60 roku życia . Jest to ważna informacja z punktu widzenia aktywizowania osób w wieku 15-20 oraz 60 roku życia do większego zaangażowania w życie społeczne gminy. W tym miejscu należy się zastanowić nad poszukiwaniem nowych kanałów informacyjnych dla tych grup wiekowych, a także nad diagnozą problemów w zakresie kapitału społecznego.

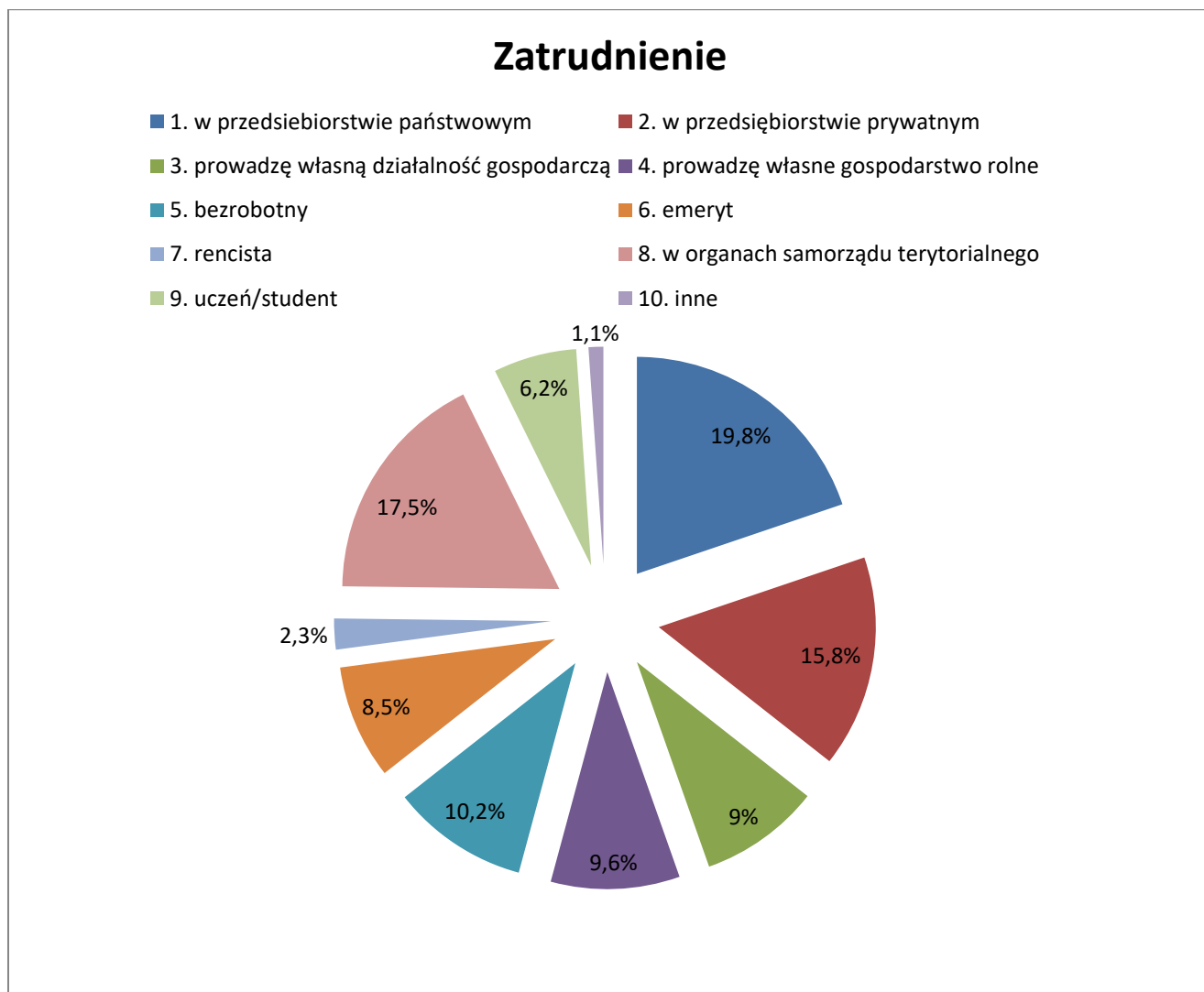
Wykres 1. Struktura wykształcenia respondentów

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Najwięcej wśród osób ankietowanych deklarowało posiadanie wykształcenia wyższego (106 osób). Reprezentatywna była także grupa osób z wykształceniem średnim.(39 osób/21,7%)

Wykres 2. Struktura zatrudnienia

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Najwięcej wśród osób ankietowanych deklarowało zatrudnienie w przedsiębiorstwie państwowym (35osoby/19,8%). Reprezentatywna była także grupa osób zatrudnionych w organach samorządu terytorialnego (31osób/17,5%) oraz przedsiębiorstwach prywatnych (28osób/15,8%). Udział pozostałych grup w zakresie zatrudnienia był wyrównany. Udział mieszkańców w badaniu, którzy prowadzą własną działalność gospodarczą, własne gospodarstwo rolne, emerytów/rencistów, uczniów studentów kształtował się na poziomie kilkunastu ankiet, najmniej reprezentatywną grupę stanowili renciści (4 osoby/2,1%)

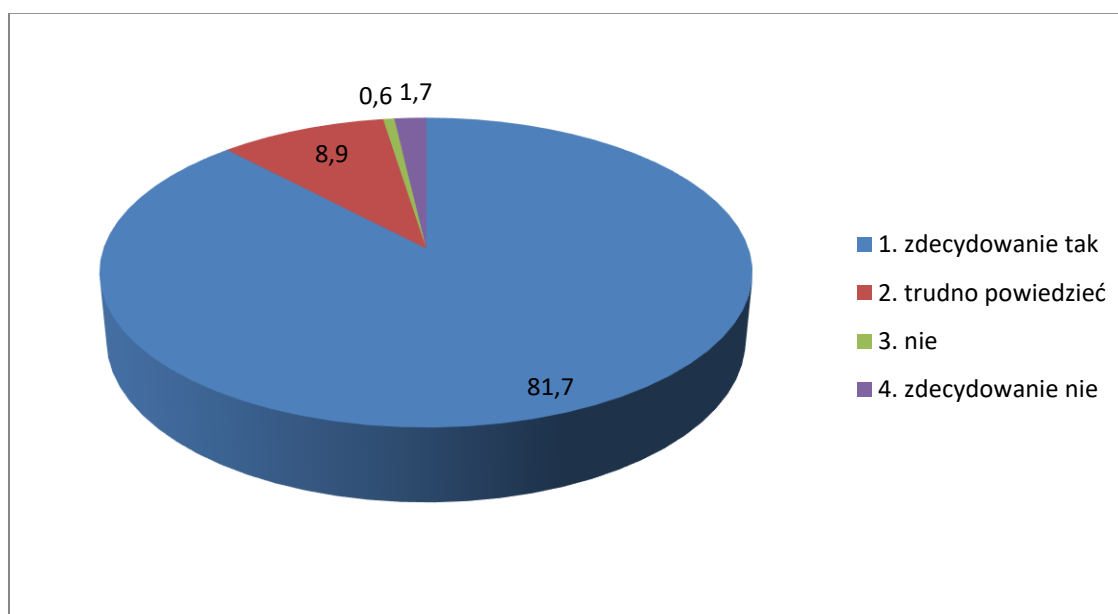
Podsumowując charakterystykę grupy badawczej, należy stwierdzić, iż jest to obraz zróżnicowany. W badaniu wzięło udział 101 kobiet oraz 79 mężczyzn. Dużą grupę stanowiły osoby deklarujące wykształcenie wyższe oraz średnie. Ponadto istotny jest duży udział w

badaniu przedsiębiorców oraz osób ze sfery budżetowej. Z punktu widzenia wieku określonego w formularzu, udział w badaniu wzięli reprezentanci każdej z wyszczególnionych, znaczna część stanowiły osoby w wieku najwyższej aktywności zawodowej (31-50 lat) Grupy, które w badaniu miały najmniejszą reprezentację to osoby w wieku 15-20 oraz powyżej 60 roku życia, a także renciści, uczniowie oraz studenci. Ze struktury wykształcenia wynika, że niewielki udział w badaniu stanowili mieszkańcy z wykształceniem podstawowym oraz policealnym

OCENA POTRZEBY POSIADANIA STRATEGII ROZWOJU MIASTA I GMINY CHMIELNIK

Pytanie o potrzebę opracowania Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Chmielnik, wynikało z istotności akceptacji procesu tworzenia w/w dokumentu. Istotne było zbadanie na samym wstępie podejścia społeczeństwa do tematu, a także czy występuje wśród mieszkańców oraz jaka jest skala niezadowolenia.

Wykres 3. Czy według Pani/Pana w gminie Chmielnik potrzebna jest Strategia Rozwoju mająca na celu ożywić jego rozwój społeczny, przestrzenny i gospodarczy.

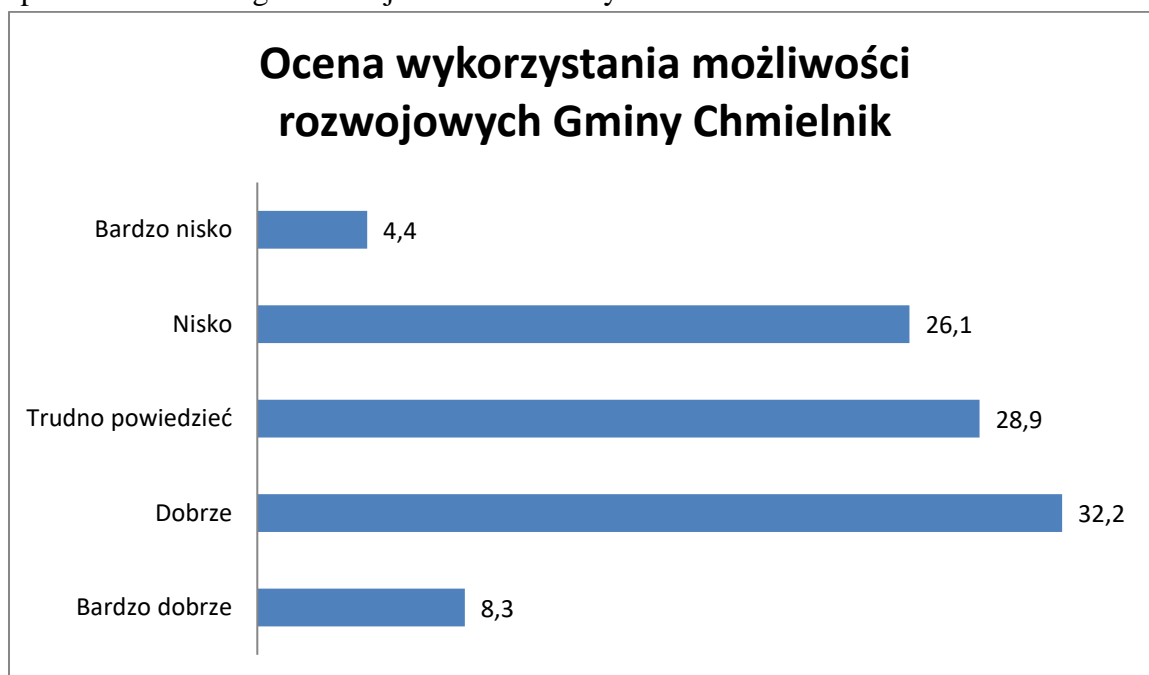

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Zdecydowana większość respondentów uznała proces budowania Strategii za potrzebny. Z 180 ankiet 1 osoba odpowiedziała, że nie widzi potrzeby opracowania Strategii oraz 3 osoby udzieliły zdecydowanie negatywnej oceny co do zasadności powstania dokumentu. Z kolej 147 osób (81,7%) uważa, że jest ona zdecydowania potrzebna, 16 osób (8,9 %), zaznaczyło odpowiedź „trudno powiedzieć”.

OCENA DOTYCHCZASOWEGO WYKORZYSTANIA MOŻLIWOŚCI ROZWOJOWYCH GMINY CHMIELNIK

Celem pytania była próba zaprezentowania ogólnego poziomu zadowolenia mieszkańców z możliwości rozwojowych i stopnia ich wykorzystania przez Gminę. Większość osób zadeklarowała, że samorząd dobrze wykorzystuje szanse na rozwój gminy (58 osób/ 32,2%). Niepokojącym jest jednak opinia drugiej grupy, równoważnej do pozytywnej opinii, aż 52 osób (28,9,2%) twierdzi, że trudno jest ocenić ten aspekt w kontekście działań podejmowanych przez samorząd a 47 badanych (26.1%) oceniło, że gmina nie wykorzystuje możliwości rozwojowych. To bardzo ważna informacja, którą należy wziąć pod uwagę przy opracowaniu Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Chmielnik.

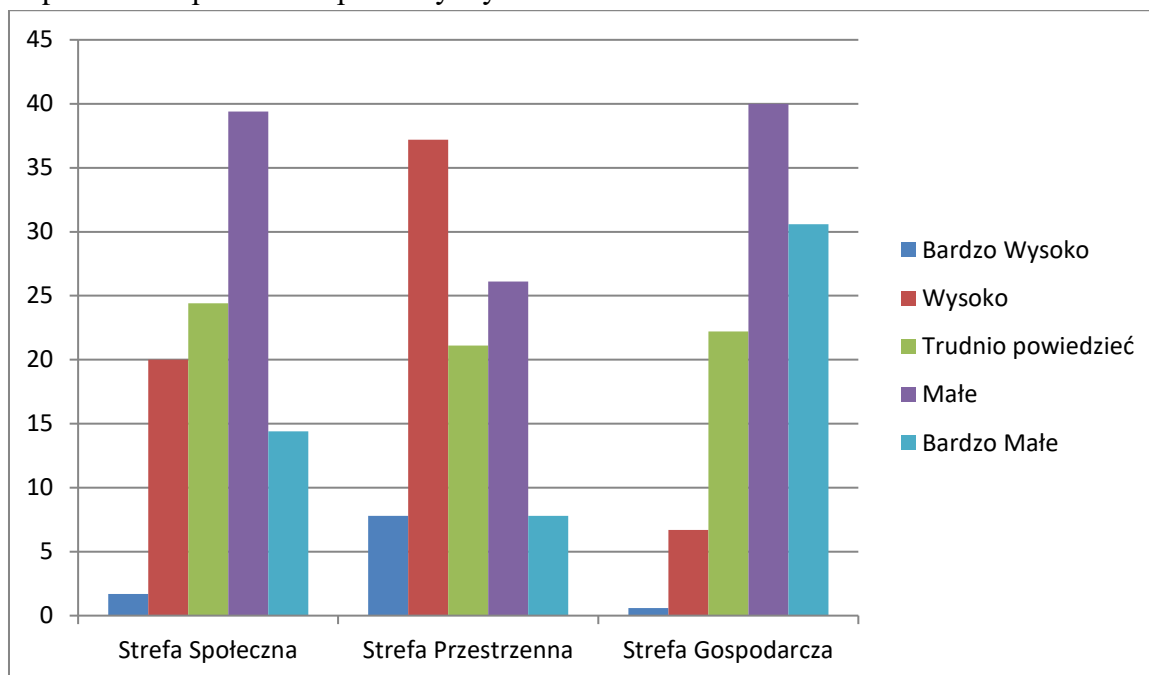

OCENA DOTYCHCZASOWEGO ZAANGAŻOWANIA WŁADZ GMINY W ROZWIĄZYWANIU PROBLEMÓW W SFERZE SPOŁECZNEJ PRZESTRZENNEJ I GOSPODARCZEJ.

Wykres kolumnowy odzwierciedla skalę oceny od bardzo dobrze do bardzo małe. Obszary zadań, które były oceniane w tym pytaniu to:

- Strefa Społeczna –demografia, rynek pracy, bezrobocie, ochrona zdrowia i opieka społeczna, oświata i wychowanie, kultura i sport, gospodarka mieszkaniowa, bezpieczeństwo publiczne.
- Strefa Przestrzenna- zagospodarowanie przestrzeni publicznej, infrastruktura techniczna i społeczna w tym obiekty użyteczności publicznej, gospodarka wodno-ściekowa, drogi, ochrona środowiska.
- Strefa Gospodarcza- promocja przedsiębiorczości, nowe miejsca pracy, instrumenty wspierające tworzenie i rozwój firm, tworzenie terenów inwestycyjnych, technologie informatyczne.

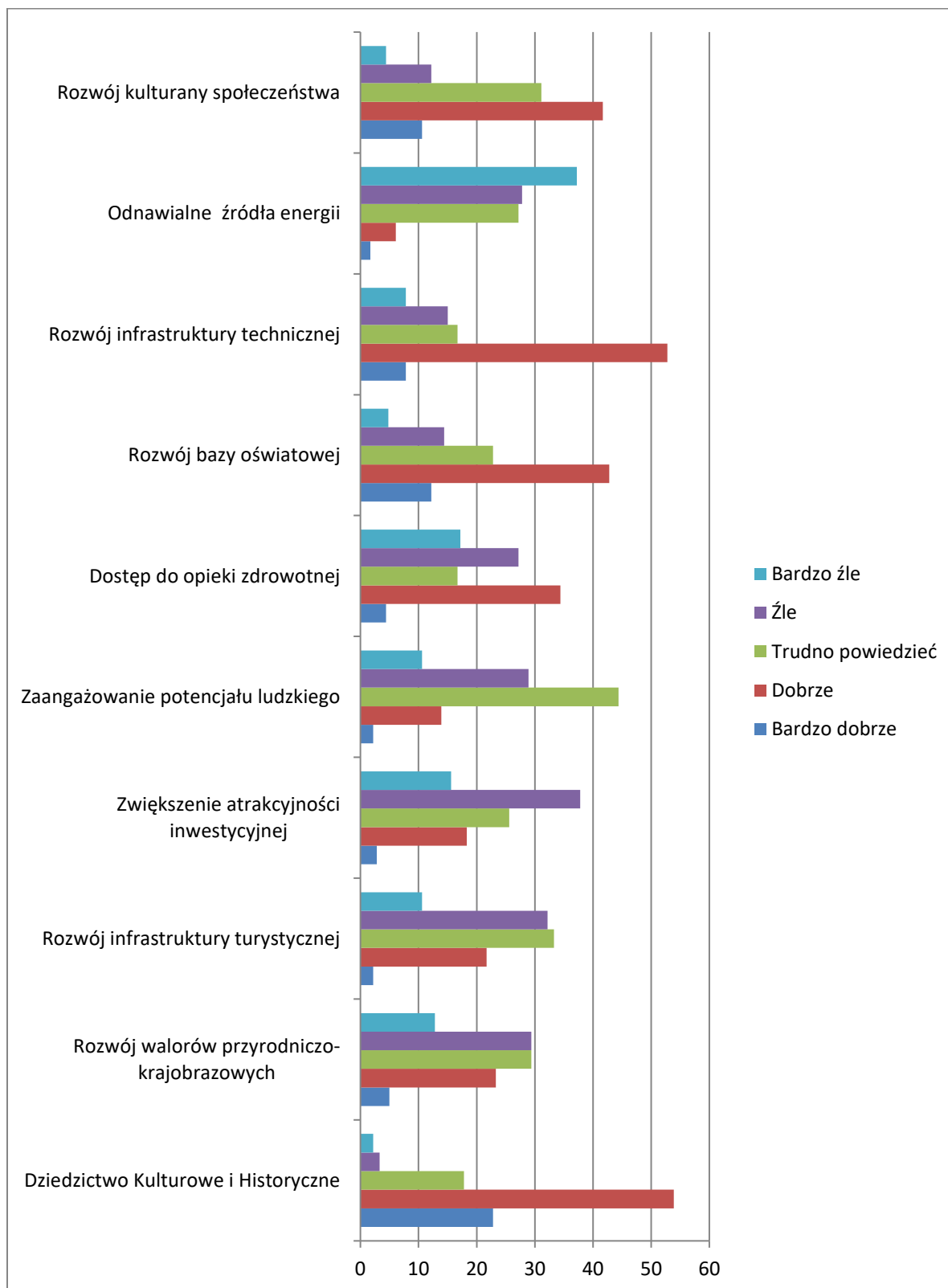
Zaangażowanie władz w rozwiązywanie problemów w wymienionych strefach w ocenie respondentów przedstawia poniższy wykres:

Zestawienie tabularyczne wyników uzyskanych w tej części badania:

Sfera problemów	Bardzo dobrze (liczba głosów /procent)	Wysoko (liczba głosów /procent)	Trudno powiedzieć (liczba głosów /procent)	Małe (liczba głosów /procent)e	Bardzo małe (liczba głosów /procent)
Strefa Społeczna	3 (1,7%)	36 (20%)	44 (24,2%)	71 (39,4%)	26 (14,4%)
Strefa Przestrzenna	14 (7,8%)	67 (37,2%)	38 (26,1%)	47 (26,1%)	14 (7,8%)
Stefa Gospodarcza	1 (0,6%)	12 (6,7%)	40 (22,2%)	72 (40%)	55 (30,6%)

OCENA EFEKTÓW DOTYCHCZASOWYCH DZIAŁAŃ PODEJMOWANYCH W GMINIE CHMIELNIK

Kategorie zakwalifikowane przez największą część respondentów, jako:

- bardzo dobrze- wykorzystanie dziedzictwa historycznego i kulturowego (41 os.)

- dobrze- wykorzystanie dziedzictwa historycznego i kulturowego (97 os.), rozwój infrastruktury technicznej (95 os.)
- trudno powiedzieć- zagospodarowanie potencjału ludzkiego gminy (80 os.)
- źle- zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy (68 os.)
- bardzo źle – odnawialne źródła energii (67 os.)

Zestawienie tabularyczne wyników uzyskanych w tej części badania (ocena efektywności działań podejmowanych w gminie Chmielnik) :

Działania samorządu	Bardzo dobrze (liczba głosów /procent)	Dobrze (liczba głosów /procent)	Trudno powiedzieć (liczba głosów /procent)	Źle (liczba głosów /procent)e	Bardzo źle (liczba głosów /procent)
Dziedzictwo historyczne i kulturowe	41 (22,8%)	97 (53,9%)	32 (17,8%)	6 (3,3%)	4 (2,2%)
Walory przyrodniczo-krajobrazowe	9 (5%)	42 (23,3%)	53 (29,4%)	53 (29,4%)	23 (12,8%)
Infrastruktura turystyczna	4(2,2%)	39(21,7%)	60 (33,3%)	58 (32,2%)	19 (10,6%)
Atrakcyjność inwestycyjna	5(2,8%)	33(18,3%)	46 (25,6%)	68 (37,8%)	28 (15,6%)
Zagospodarowanie potencjału ludzkiego gminy	4(2,2%)	25(13,9%)	80 (44,4%)	52 (28,9%)	19 (10,6%)
Dostęp do opieki zdrowotnej	8(4,4%)	62(34,4%)	30 (16,7%)	49 (27,2%)	31 (17,2%)
Rozwój bazy oświatowej	22(12,2%)	77(42,8%)	41 (22,8%)	26 (14,4%)	14 (7,8%)
Rozwój infrastruktury technicznej	14 (7,8%)	95(52,8%)	30 (16,7%)	27 (15 %)	14 (7,8 %)
Odnawialne źródła energii	3(1,7%)	11(6,1%)	49 (27,2%)	50 (27,8%)	67 (37,2%)
Rozwój kulturalny społeczeństwa	19(10,6%)	75(41,7%)	56 (31,1%)	22 (12,2%)	8 (4,4%)

Ocena dokonana w tej części ankiety, wskazuje które obszary należy uznać za kluczowe w diagnozowaniu problemów, celów, kierunków rozwojowy oraz zadań operacyjnych Gminy Chmielnik .

OCENA STOPNIA WAŻNOŚCI PROBLEMÓW SFERY SPOŁECZNEJ

Wśród obszarów problemowych wymienionych w pytaniu znalazły się: bezrobocie i ubóstwo, starzenie się, struktura wiekowa, aktywność społeczna młodych ludzi, migracja ludzi młodych, poziom współpracy i współdziałania mieszkańców, mieszkalnictwo, pomoc medyczna, dostęp do pomocy społecznej, przyrost naturalny, bezpieczeństwo.

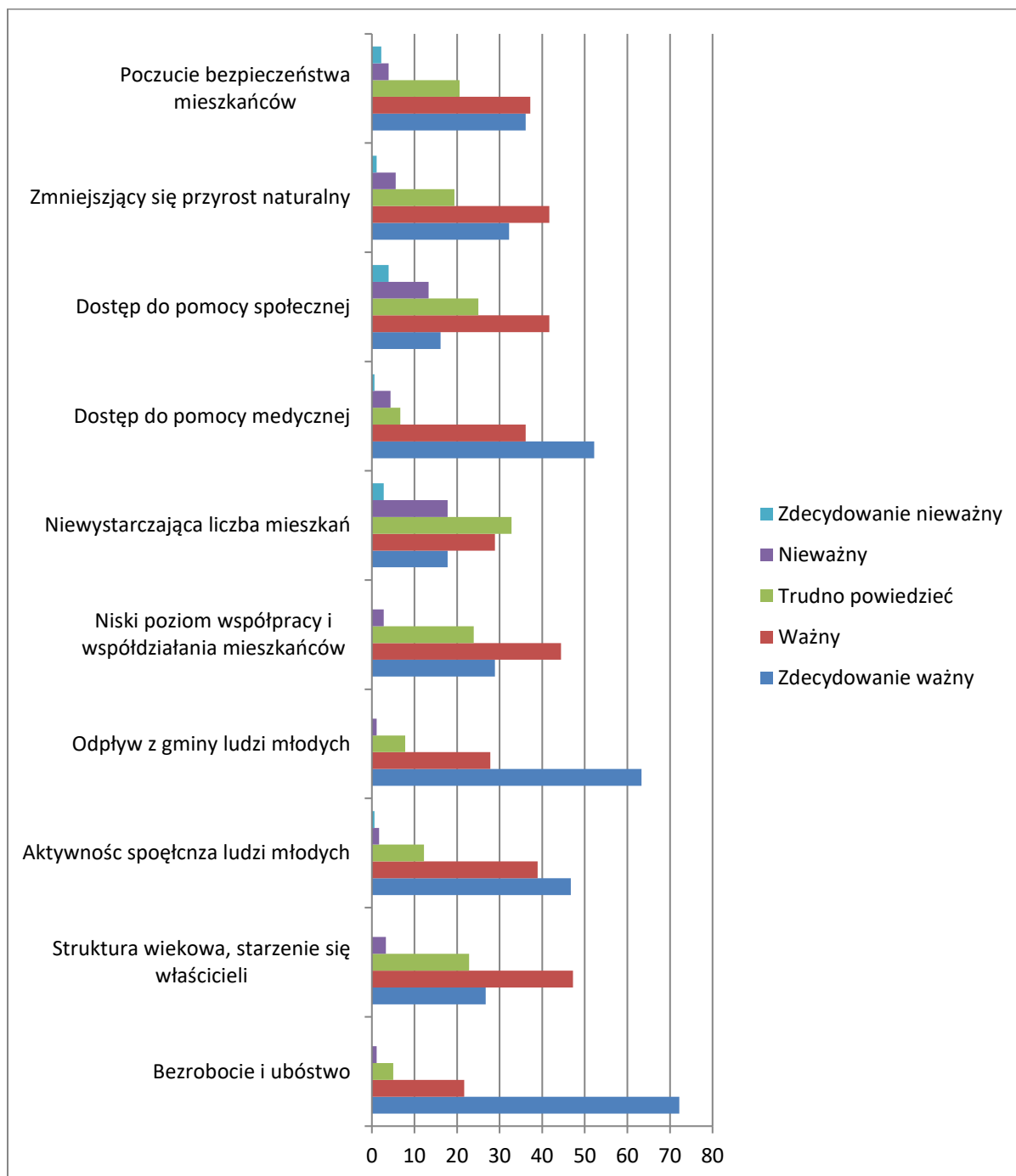
Strukturę odpowiedzi przedstawia poniższe zestawienie:

Problem sfery społecznej	Zdecydowanie ważny (liczba głosów /procent)	Ważny (liczba głosów /procent)	Trudno powiedzieć (liczba głosów /procent)	Nieważny (liczba głosów /procent)e	Zdecydowanie nieważny (liczba głosów /procent)
Bezrobocie i ubóstwo	130 (72,2%)	39 (21,7%)	9 (5%)	2 (1,1%)	0 (0%)
Struktura wiekowa, starzenie się właścicieli gospodarstw	48(26,7%)	85 (47,2%)	41 (22,8%)	6 (3,3%)	0 (0%)
Aktywność społeczna ludzi młodych	84 (46,7%)	70(38,9%)	22 (12,2%)	3 (1,7%)	1 (0,6%)
Odływ ludzi młodych	114(63,3%)	50 (27,8%)	14 (7,8%)	2(1,1%)	0(0%)
Niski poziom współpracy i współdziałania mieszkańców	52(28,9%)	80(44,4%)	43 (23,9%)	5 (2,8%)	0 (0%)
Niewystarczająca liczba mieszkań	32(17,8%)	52(28,9%)	59 (32,8%)	32 (17,8%)	5 (2,8%)
Dostęp do pomocy medycznej	94(52,2%)	65(36,1%)	12 (6,7%)	8 (4,4%)	1 (0,6%)
Dostęp do pomocy społecznej	29 (16,1%)	75(41,7%)	45 (25%)	24 (13,3 %)	7 (3,9 %)
Zmniejszający się przyrost naturalny	58(32,2%)	75(41,7%)	35 (19,4%)	10 (5,6%)	2 (1,1%)
Poczucie bezpieczeństwa mieszkańców	65(36,1%)	67(37,2%)	37 (20,6%)	7 (3,9%)	4 (2,2%)

Według wyników przeprowadzonej ankiety najważniejszymi problemami społecznymi Gminy Chmielnik, koniecznymi do rozwiązania w perspektywie 2016-2022 jest obszar bezrobocia i powiązanego z nim ubóstwa. Spośród 180 ankietowanych aż 130 osób (72,2%) wskazało tą problematykę jako zdecydowanie ważną. Drugą w tej samej sakli ocen jest odływ ludzi młodych 114 os (63,3%) oraz dostęp do pomocy medycznej 95 os (52,2%).

Na uwagę zasługuje fakt, że odpowiedzi „zdecydowanie nieważne: i „nieważne”, stanowią niewielki procent w tym obszarze badania. Wyjątek to niewystarczająca liczba mieszkań oceniona za nieważną na poziomie 32 ankiet (17,8%) oraz dostęp do pomocy społecznej – 24os (13,3%).

Stopień ważności problemów sfery społecznej przedstawiono na poniższym wykresie:

OCENA STOPNIA WAŻNOŚCI PROBLEMÓW SFERY PRZESTRZENNEJ

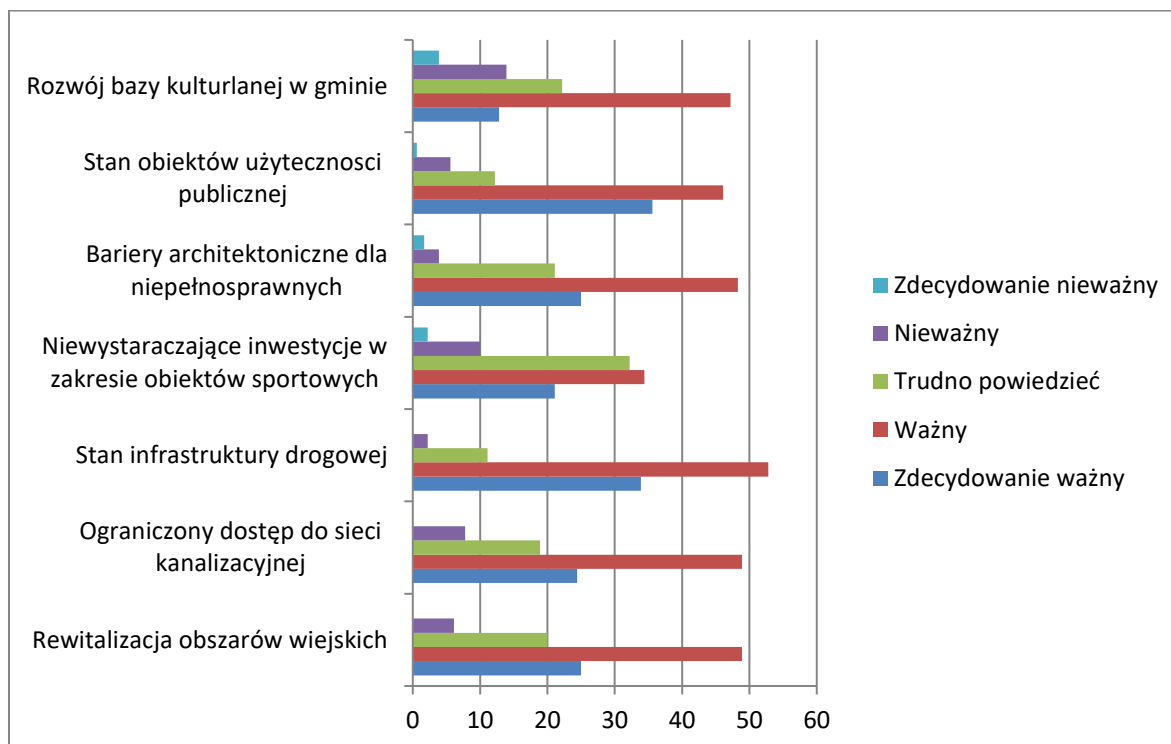
Pytanie to bezpośrednio wynika z poprzedniego, tym razem respondenci oceniali ważność zagadnień i problemów w obszarze sfery przestrzennej.

Wyniku ankiety przedstawiają się następująco:

Problem sfery przestrzennej	Zdecydowanie ważny (liczba głosów /procent)	Ważny (liczba głosów /procent)	Trudno powiedzieć (liczba głosów /procent)	Nieważny (liczba głosów /procent)e	Zdecydowanie nieważny (liczba głosów /procent)
Rewitalizacja obszarów wiejskich	45 (25%)	88(48,9%)	36 (20%)	11 (6,1%)	0 (0%)
Ograniczony dostęp do sieci kanalizacyjnej (w tym przydomowych oczyszczalni ścieków)	44(24,4%)	88 (48,9%)	34 (18,9%)	14 (7,8%)	0 (0%)
Stan infrastruktury drogowej	61(33,9%)	95(52,8%)	20 (11,1%)	2 (2,2%)	0 (0%)
Niewystarczające inwestycje w zakresie obiektów sportowych	38(21,1%)	62 (34,4%)	58 (32,2%)	18(10%)	4(2,2%)
Bariery architektoniczne dla osób niepełnosprawnych	45(25%)	87(48,3%)	38 (21,1%)	7 (3,9%)	3 (1,7%)
Stan obiektów użyteczności publicznej (ośrodek zdrowia, przedszkole itp.)	64(35,6%)	83(46,1%)	22 (12,2%)	10(5,6%)	1 (0,6%)
Rozwój bazy kulturalnej w gminie	23(12,8%)	85(47,2%)	40 (22,2%)	25 (13,9%)	7 (3,9%)

Wszystkie poddane ocenie obszary, uzyskały najwyższy wskaźnik przy odpowiedzi „ważny”. W tej skali jako najistotniejszy dla rozwoju gminy został wskazany stan infrastruktury drogowej (95 os./52,8%), w dalszej kolejności ograniczony dostęp do sieci kanalizacyjnej (88os./48,9%) oraz rewitalizacja obszarów wiejskich (88 os/48,9%). Najmniej istotnym z punktu widzenia badanych jest rozwój bazy kulturalnej w gminie. Obszar ten uzyskał najwyższą liczbę głosów w stopniu „nieważny” (25 os/ 13,9 %) oraz „zdecydowanie nieważny (7 os/3,9%).

Stopień ważności problemów sfery przestrzennej:

OCENA STOPNIA WAŻNOŚCI PROBLEMÓW SFERY GOSPODARCZEJ

Obszar ten jest bardzo ważny z uwagi na fakt, że został oceniony przez respondentów jako ten, w który dotychczas władze gminy angażowały się najsłabiej.

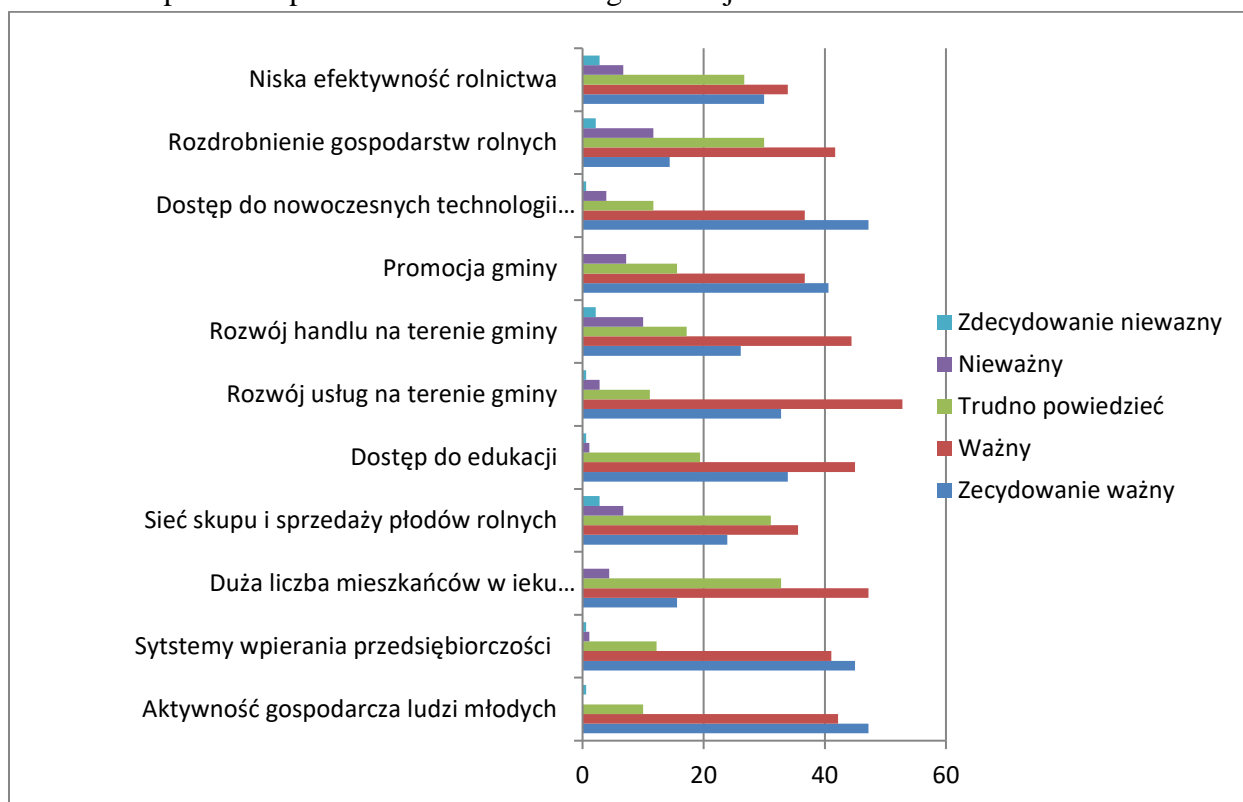
Struktura odpowiedzi przedstawia się następująco:

Problem sfery społecznej	Zdecydowanie ważny (liczba głosów /procent)	Ważny (liczba głosów /procent)	Trudno powiedzieć (liczba głosów /procent)	Nieważny (liczba głosów /procent)e	Zdecydowanie nieważny (liczba głosów /procent)
Aktywność gospodarcza ludzi młodych	85 (47,2%)	76 (42,2%)	18 (10%)	0 (0%)	1 (0,6%)
System wspierania przedsiębiorczości	81 (45%)	74 (41,1%)	22 (12,2%)	2 (1,1%)	1 (0,6%)
Duża liczba mieszkańców w wieku przedemerytalnym	28 (15,6%)	85(47,2%)	59 (32,8%)	8 (4,4%)	0 (0%)
Sieci skupów i sprzedaży płodów rolnych	43 (23,9%)	64 (35,6%)	56 (31,1%)	12(6,7%)	5(2,8%)
Dostęp do edukacji	61(33,9%)	81(45%)	35 (19,4%)	2 (1,1%)	1 (0,6%)
Rozwój usług na terenie gminy	59(32,8%)	95(52,8%)	20 (11,1%)	5 (2,8%)	1 (0,6%)
Rozwój handlu na terenie gminy	47(26,1%)	80(44,4%)	31 (17,2%)	18 (10%)	4 (2,2%)

Promocja gminy	73 (40,6%)	66(36,7%)	28 (15,6%)	13(7,2 %)	0 (0 %)
Dostęp do nowoczesny technologii	85(47,2%)	66(36,7%)	21 (11,7%)	7 (3,9%)	1 (0,6%)
Rozdrobnienie gospodarstw rolnych	26(14,4%)	75(41,7%)	54 (30%)	21 (11,7%)	4 (2,2%)
Niska efektywność rolnictwa	54(30%)	61(33,9%)	48(26,7%)	12 (6,7%)	5 (2,8%)

Według wyników przeprowadzonej ankiety wszystkie problemy gospodarcze zostały sklasyfikowane na poziomie „zdecydowanie ważne” i „ważne”. Za najistotniejszy został wskazany problemu „mała aktywność gospodarza ludzi młodych” oraz „dostęp do nowoczesnej technologii”. Oba uzyskały wartość 85 głosów (47,2%), W tej samej grupie odpowiedzi znalazł się system wspierania przedsiębiorczości (81 os/45%) oraz promocja gminy (73os/40,6%).

Struktura odpowiedzi przedstawiona w formie graficznej:

OCENA SZANS ROZOWJOWYCH GMINY CHMIELNIK.

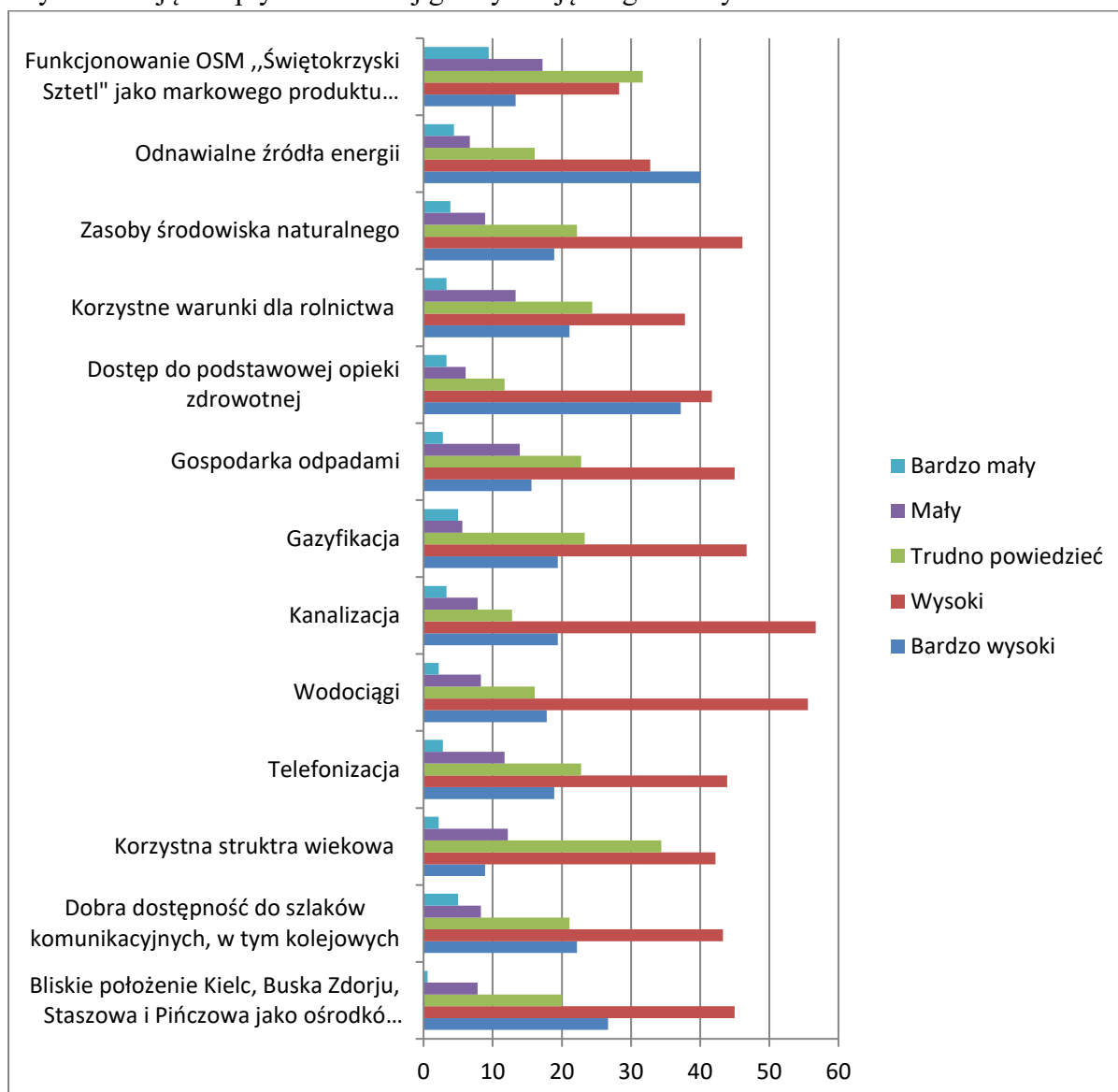
W tym pytaniu ankietowani zostali poproszeni o ocenę podanych czynników pod względem szans rozwojowych gminy. Respondenci tym samym wskazali, które zagadnienia według nich są kluczowe z punktu widzenia rozwoju badanego obszaru. Wpływ na rozwój gminy poszczególnych czynników w opinii ankietowanych:

Problem sfery społecznej	Bardzo wysoki (liczba głosów /procent)	Wysoki (liczba głosów /procent)	Trudno powiedzieć (liczba głosów /procent)	Mały (liczba głosów /procent)e	Bardzo Mały (liczba głosów /procent)
Bliskie położenie Kielc, Buska- Zdroju, Staszowa jako ośrodków miejskich	48 (26,7%)	81 (45%)	36 (20%)	14 (7,8%)	1 (0,6%)
Dobra dostępność do szlaków komunikacyjnych w tym kolejowych	40(22,2%)	78 (43,3%)	38 (21,1%)	15(8,3%)	9 (5%)
Korzystna struktura wiekowa ludności gminy	16 (8,9%)	76(42,2%)	62 (34,4%)	22 (12,2%)	4 (2,2%)
Dobry rozwój infrastruktury technicznej w zakresie telefonizacji	34 (18,9,%)	79 (43,9%)	41 (22,8%)	21(11,7%)	5(2,8%)
Dobry rozwój infrastruktury technicznej w zakresie wodociągowania	32(17,8%)	100(55,6%)	29 (16,1%)	15 (8,3%)	4(2,2%)
Dobry rozwój infrastruktury technicznej w zakresie kanalizacji	35(19,4%)	102(56,7%)	23 (12,8%)	14 (7,8%)	6 (3,3%)
Dobry rozwój infrastruktury technicznej w zakresie gazyfikacja	35(19,4%)	84(46,7%)	42 (23,3%)	10 (5,6%)	9 (5%)
Promocja gminy Dobry rozwój infrastruktury technicznej w zakresie gospodarki odpadami	28 (15,6%)	81(45%)	41 (22,8%)	25(13,9 %)	5 (2,8 %)
Dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej	67(31,2%)	75(41,7%)	21 (11,7%)	11 (6,1%)	6 (3,3%)
Korzystne warunki dla rozwoju rolnictwa na terenie gminy	38(21,1%)	68(37,8%)	44 (24,4%)	24 (13,3%)	6 (3,3%)
Zasoby środowiska naturalnego	34(18,9%)	83(46,1%)	40(22,2%)	16 (8,9%)	7 (3,9%)
Odnawialne źródła energii	72(40%)	59(32,8%)	29(16,1%)	12 (6,7%)	8 (4,4%)
Funkcjonowanie Ośrodka Muzealno- Edukacyjnego „Świętokrzyski Sztetl” jako markowego produktu Ziemi Chmielniczej	24(13,3%)	51(28,3%)	57(31,7%)	31 (17,2%)	17 (9,4%)

Wyniki przeprowadzonego zadania wskazują, że zdaniem ankietowanych, największy wpływ na rozwój gminy w latach 2016-2022 będą miały odnawialne źródła energii (72os/40%). Jest

to wskaźnik oceniony najwyższej w proponowanej skali jako „bardzo wysoki”. Można zaobserwować pewną korelację tych danych z oceną dotychczasowych działań w zakresie energii odnawialnej, które jako jedyne zostały wskazane jakie „bardzo niskie”. Pozostałe czynniki kluczowe w rozwoju gminy zostały zaopiniowane, jako czynniki o wysokim znaczeniu. Uwagę zwraca ostatni obszar poddany ocenie: OSM Świątokrzyski Sztetl- jako markowy produkt Ziemi Chmielnickiej- ankietowanym trudno było określić jego znaczenie w rozwoju gminy (57os/31,7%) na równi z wysoką oceną jaką otrzymał (51os/28,3%).

Czynniki mające wpływ na rozwój gminy w ujęciu graficznym:

OCENA PROBLEMÓW, JAKIE POWINNY BYĆ ROZWIĄZANE PRZY WYKORZYSTANIU ŚRODKÓW FINANSOWYCH UE I EOG W ALOKACJI 2015-2020

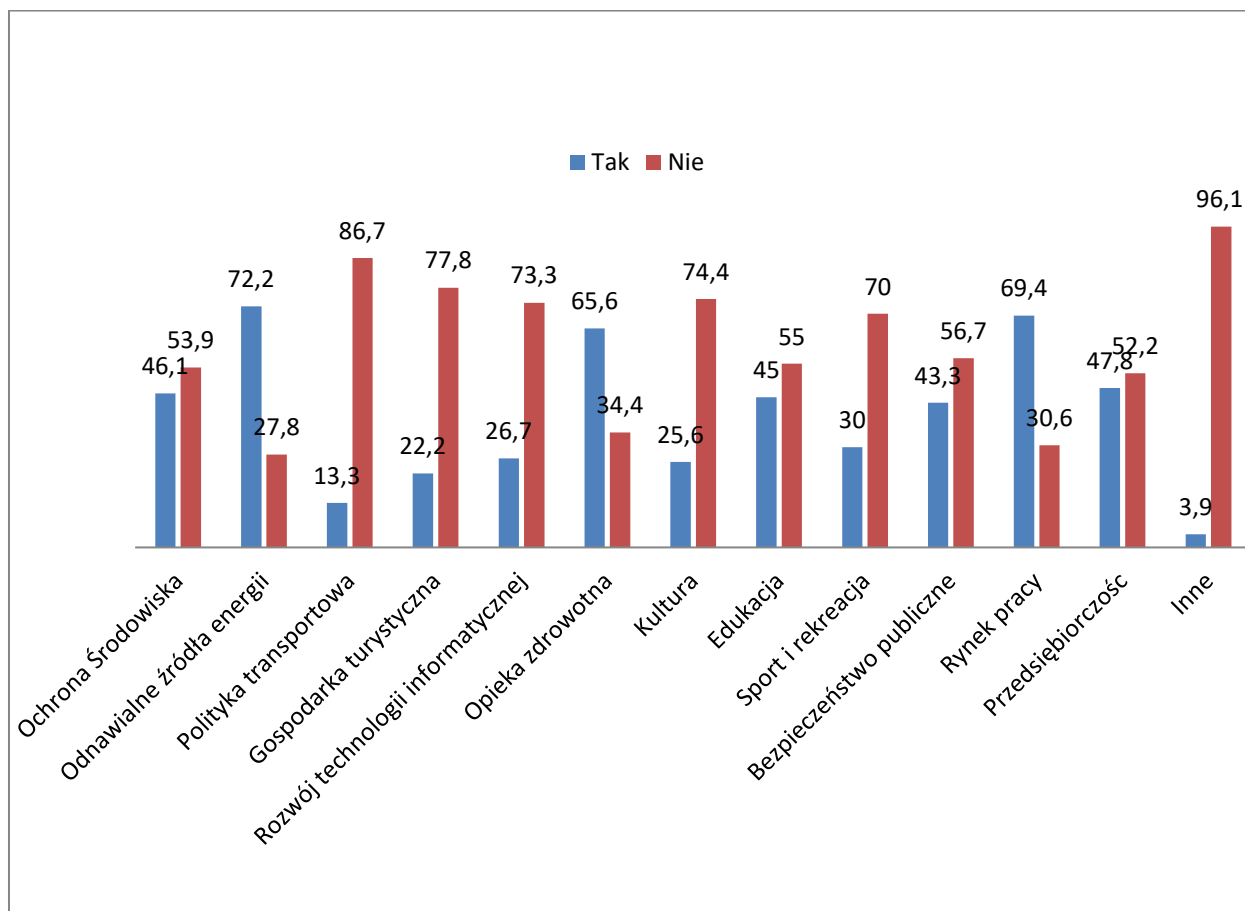
Strukturę odpowiedzi przedstawia poniższe zestawienie:

Jakie problemy powinny być rozwiązane na terenie gminy przy wykorzystaniu środków finansowych z UE i EOG	Tak	Nie
Ochrona środowiska	46,1 %	53,9%
Odnawialne źródła energii	72,2 %	27,8%
Polityka transportowa	13,3 %	86,7%
Gospodarka turystyczna	22,2 %	77,8%
Rozwój technologii informatycznych	26,7%	73,3%
Opieka zdrowotna	65,6%	34,4%
Edukacja	45%	55%
Kultura	25,6%	74,4%
Sport i rekreacja	30%	70%
Bezpieczeństwo publiczne	43,3%	56,7%
Rynek pracy	69,4%	30,6%
Przedsiębiorczość	47,8%	52,2%
Inne	3,9%	96,1%

Wyniki badania pokazują, że nie wszystkie wymienione w ankiecie problemy powinny być rozwiązane. Obszary problemowe, które zostały ocenione najniżej to polityka transportowa, gospodarka turystyczna, rozwój technologii informatycznych, kultura, sport i rekreacja.

Odnawialne źródła energii, rynek pracy oraz opieka zdrowotna to zagadnienia, które winny być mocno akcentowane przy pozyskiwaniu środków z UE i EOG w perspektywie finansowej 2015-2020.

Schemat graficzny w/w obszaru badań:

SILNE I SŁABE STRONY GMINY CHMIELNIK ORAZ ZAGROŻENIA DLA JEJ ROZWOJU

Wśród silnych stron gminy Chmielnik, które zostały wskazane przez ankietowanych znalazły się :

Silne strony gminy Chmielnik	Procent ankietowanych
Niskie bezrobocie	1,7
Wysokie walory środowiska przyrodniczego	75,4
Wysoki poziom edukacji	40,2
Dobra jakość dróg	49,2
Podmioty gospodarcze o znaczeniu ponad regionalnym	8,9
Dobre połączenie komunikacyjne	89,4
Inne	6,1

Słabe strony gminy Chmielnik	Procent ankietowanych
Niska inicjatywa społeczna	63,1
Zły stan dróg	30,2
Niewystarczająca infrastruktura komunalna (wodociągi i	13,4

kanalizacja)	
Słaby dostęp do opieki zdrowotnej	57,5
Zbyt mała ilość miejsc w przedszkolach i punktach przedszkolnych	20,7
Zanieczyszczenie środowiska	17,4
Niska konkurencyjność na rynku lokalnym	42,5
Brak alternatywy zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży	30,2
Inne	11,2

Mieszkańcy uznali, że największym atutem gminy Chmielnik jest dobre połączenie komunikacyjne (89, 4 %) oraz walory środowiska przyrodniczego (75,4%). Wśród najsłabszych stron wymienionych w badaniu jest niska inicjatywa społeczna (63,1%), oraz słaby dostęp do opieki zdrowotnej (57,5%).

Największe zagrożenia dla rozwoju gminy Chmielnik	Procent ankietowanych
Bariery dla przedsiębiorczości	27,4
Trudności budżetowe	67
Niski przyrost naturalny	16,2
Migracja ludzi młodych	65,9
Degradacja środowiska naturalnego	3,9
Wysoka konkurencyjność sąsiednich gmin	26,8
Brak obszarów przeznaczonych bezpośrednio pod działalność inwestycyjną	39,7
Brak inicjatywy społecznej	28,5
Słaba jakość infrastruktury drogowej (dróg, chodników)	17,9
inne	2,8

Większość ankietowanych uznało, że największym zagrożeniem dla rozwoju gminy są trudności budżetowe (120 os/67%) oraz migracja ludzi młodych (118os/65,9%)

2.2 Analiza na podstawie ankiet dla przedsiębiorców

Kolejną grupą docelową badania ankietowego są przedstawiciele przedsiębiorstw. Badane były nie tylko firmy, które mają swoje siedziby na terenie Gminy, ale także te, które prowadzą działalność w jej granicach. Ponadto, przedstawiciele przedsiębiorstw mają inną perspektywę oceny Gminy niż pozostałe grupy interesariuszy.

Zakres badania ankietowego obejmował następujące obszary tematyczne:

1. Ocena rozwoju prowadzonej działalności
2. Ocena bieżącej sytuacji finansowej
3. Korzystanie z zewnętrznych form wsparcia finansowego
4. Warunki prowadzenia działalności;

5. Wsparcie lokalnej działalności
6. Propozycja zadania do realizacji na terenie Gminy

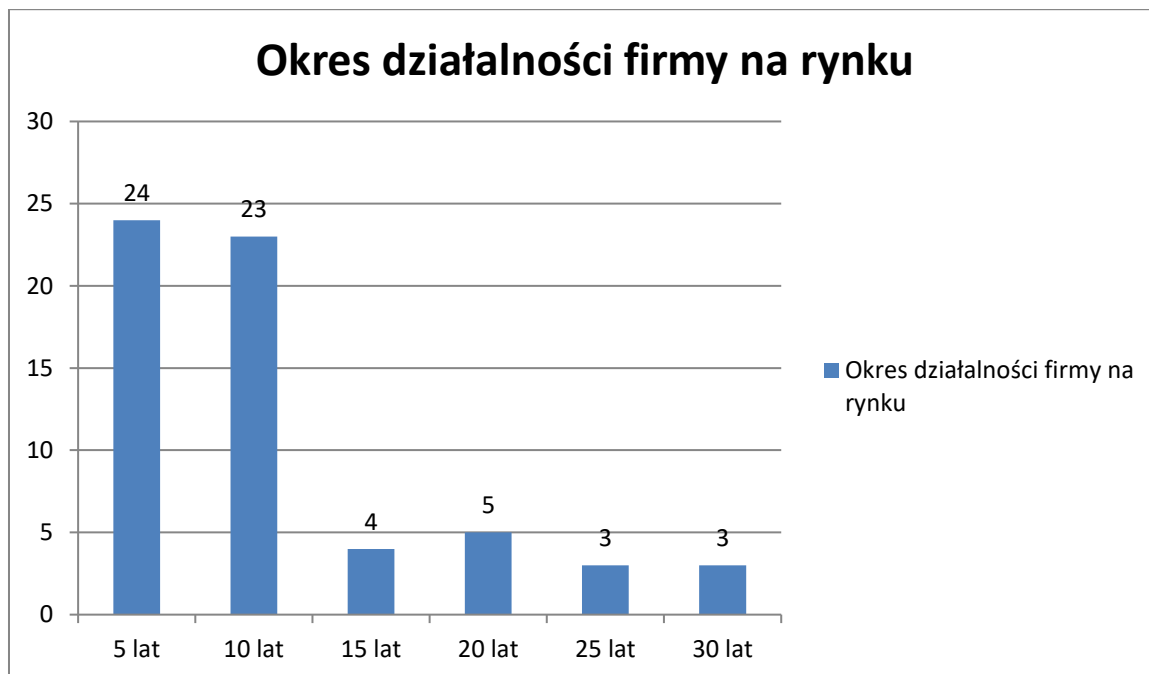
Ankieta zawierała łącznie 18 pytań. Formularz został dostarczony pocztą tradycyjną, drogą elektroniczną oraz był do pobrania na punkcie obsługi klienta Urzędu Miasta i Gminy Chmielnik oraz na stronie www.chmielnik.com.

Do wzięcia udziału w badaniu zaproszono 700 przedsiębiorców działających na terenie gminy i miasta Chmielnik. Spośród wszystkich wytypowanych badanych podmiotów odpowiedzi udzieliło 61 przedsiębiorców, co oznacza zwrot na poziomie 9%.

Informacje o przedsiębiorstwie:

Na początku ankiety należało scharakteryzować grupę przedstawicieli przedsiębiorstw, którzy wzięli udział w badaniu. Struktura próby badania ankietowego wg wielkości zatrudnienia przedstawia się następująco:

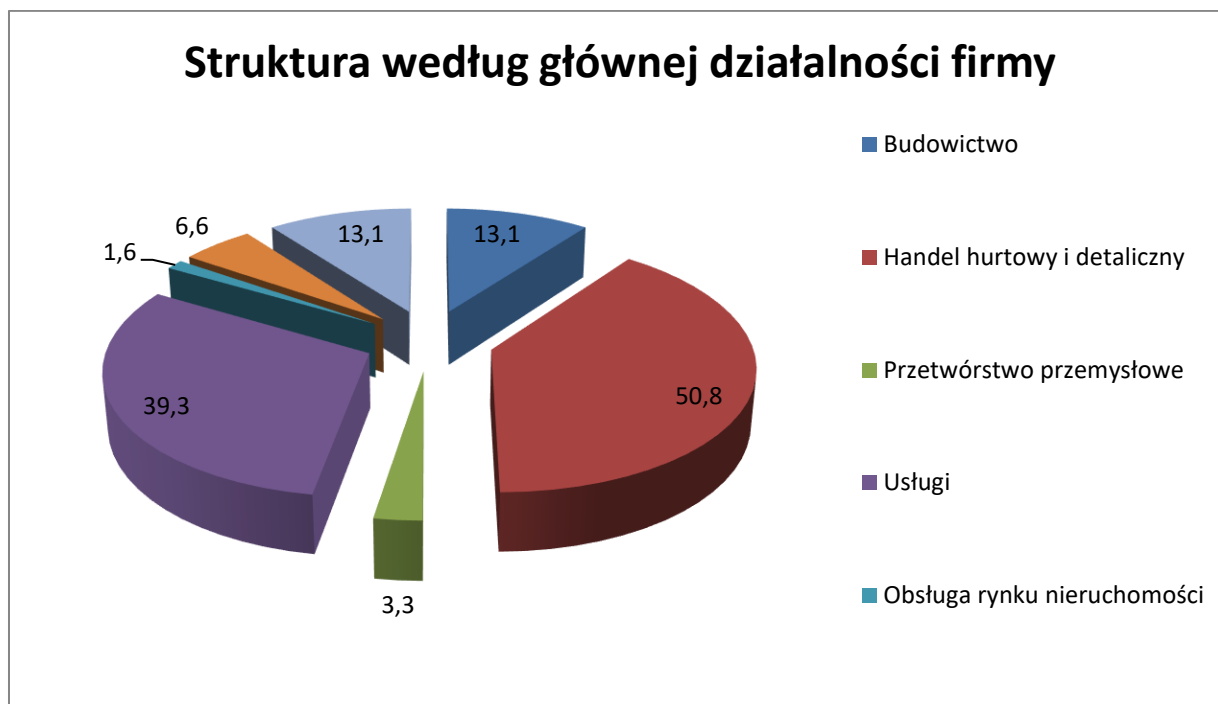
- 1 osoba – samozatrudnienie (mikro) – 41 ankiety (67, 2 % próby)
- do 10 pracowników (mikro) – 20 ankiet (32, 8 % próby)
- do 25 pracowników (małe) – 0 ankiet (0 próby)
- do 50 pracowników (średnie) – 0 ankiet (0 próby)
- powyżej 50 pracowników (średnie) – 0 ankiet (0 próby)

Przedstawiony wykres wyraźnie wskazuje, że większość firm, która wzięła udział w badaniu działa na rynku w ostatnim dziesięcioleciu, co jest dowodem przodowania na rynku lokalnym młodych podmiotów gospodarczych.

GLÓWNY PROFIL PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

Firmy prowadzące handel hurtowy i detaliczny na terenie miasta i gminy Chmielnik stanowią 50,8 % badanej próby, 39,3% ankietowanych stanowią podmioty z sektora usług, 13,1% branża budowlana.

PRZYCZYNY WYBORU GMINY CHMIELNIK, JAKO MIEJSCA PROWADZENIA I ROZWIJANIA BINESU

Ankietowani zostali poproszeni w formie pytania otwartego o podanie przyczyn wyboru gminy jako miejsca do założenia i prowadzenia działalności gospodarczej. W większości przypadków powodem jest miejsce zamieszkania a co z tym jest często związane prawo własności do lokalu. Drugim wymienionym czynnikiem jest dogodny dojazd oraz rynek zbytu na oferowane usługi. Wśród przesłanych odpowiedzi znalazł się również lokalny patriotyzm oraz potencjał i spore możliwości rozwojowe gminy.

CZY W NAJBLIŻSZYM CZASIE PLANUJE PAN/PANI ROZSZERZYĆ DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ?

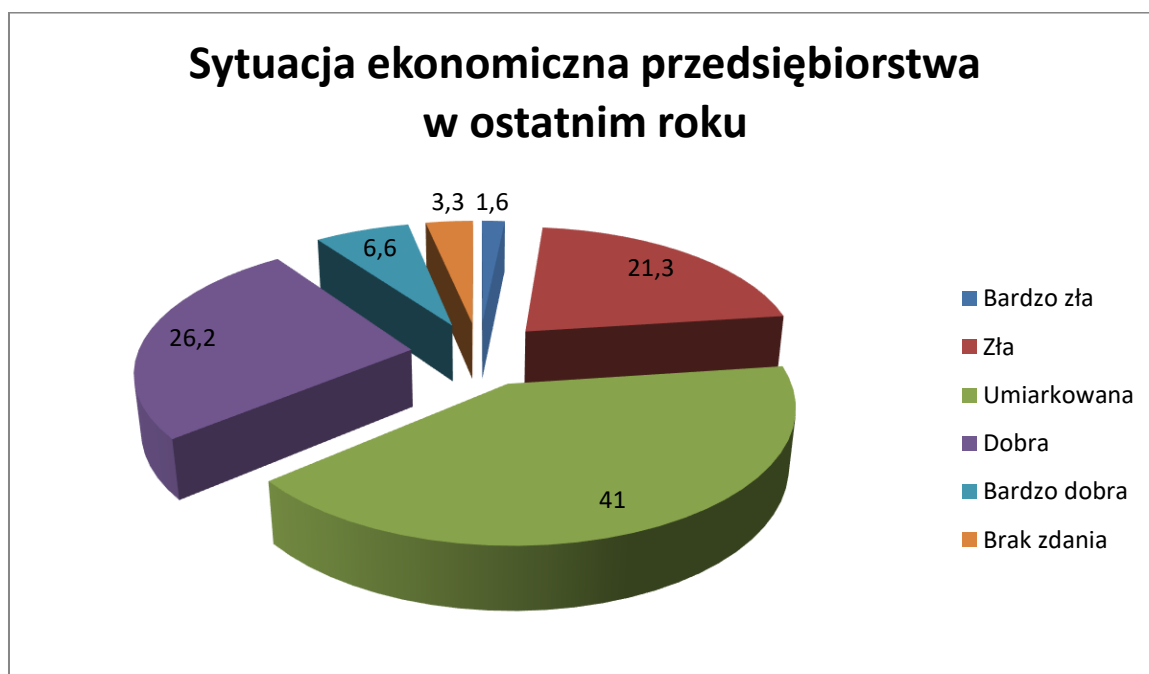
Przedsiębiorcy odpowiadając na to pytanie oceniali swoje możliwości rozwojowe. Jako główny czynnik podano zakup sprzętu. W tym pytaniu przedsiębiorcy asekuracyjnie wypowiedzieli się na temat planów i przyczyn dalszego rozwoju. Struktura odpowiedzi przedstawiała się następująco:

Czy w najbliższym czasie planuje Pan/Pani rozszerzyć działalność gospodarczą?			
Czynniki/przyczyny	Tak	Nie	Nie wiem
Rozbudowa przedsiębiorstwa	41%	34,4%	24,6%
Zakup sprzętu	47,5%	24,6%	27,9
Zatrudnienie pracowników	34,4%	27,9%	37,7%

Pytanie oprócz możliwości wyboru miało także formę otwartą. Ankietowani podawali następujące powody i plany rozwoju działalności gospodarczej: dywersyfikacja działalności, zwiększenie asortymentu, zmiana profilu firmy, pozyskanie funduszy UE na rozwój. zamknięcie/zawieszenie działalności to nieliczne z przesłanych opinii.

OCENA SYTUACJI EKONOMICZNEJ PRZEDSIĘBIORSTWA W CIĄGU OSTATNICH 12 MIESIĘCY

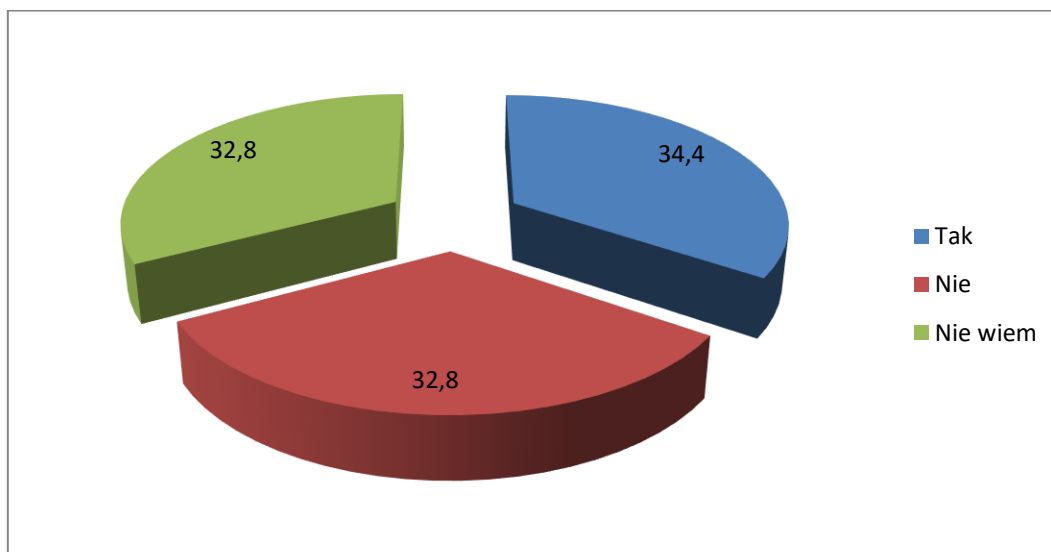
Badanie wykazało, że prawie połowa przedsiębiorstw ocenia swoją sytuację ekonomiczną jako umiarkowaną niemniej jednak istnieje tendencja do pogorszenia się sytuacji, 21,3 % ankietowanych oceniło sytuację jako negatywną.

CZY GMINA CHMIELNIK JEST PRZYJAZNA DLA PRZEDSIĘBIORCÓW

Poziom odpowiedzi na pytanie był bardzo wyrównany, pozytywna ocena to 34, 4%, ankietowanych, negatywną opinię wyraziło 32, 8%, w grupie niezdecydowanych znalazło się 32, 8% badanych. Jako uzasadnienie dla podanych odpowiedzi najczęściej wymieniano?

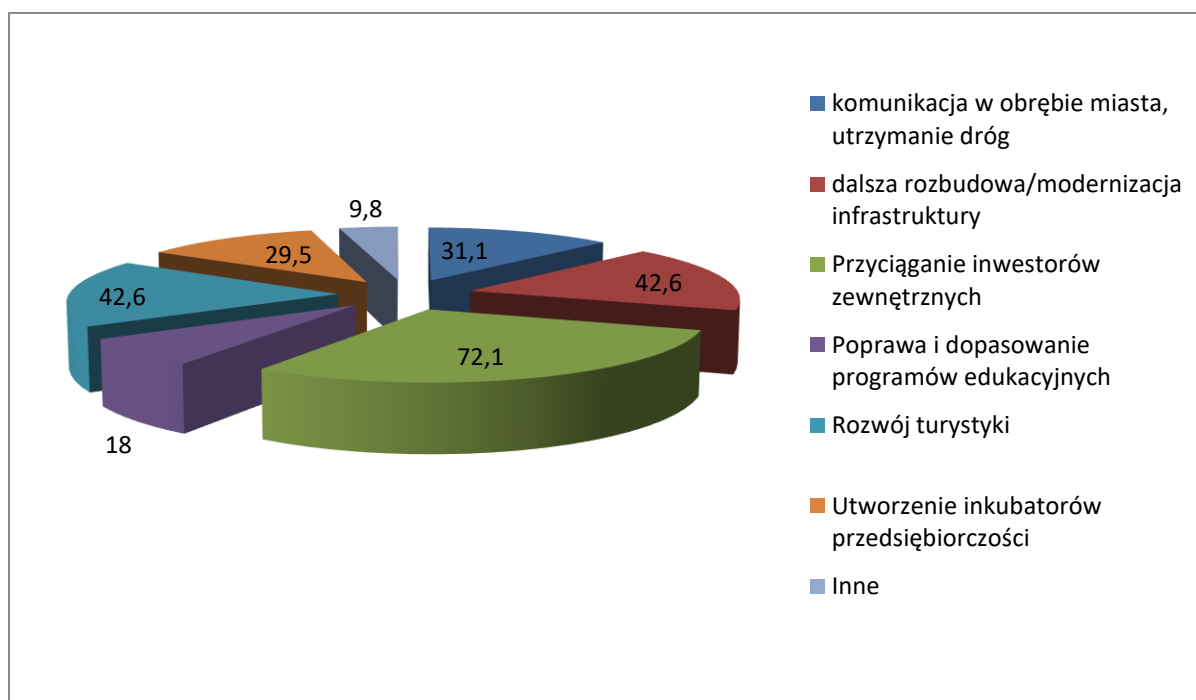
- brak preferencyjnych warunków dla inwestorów, brak programów wsparcia dla przedsiębiorców a tym samym możliwości rozwoju, brak terenów inwestycyjnych, mała liczba spotkań władz gminy z sektorem gospodarczym, brak wykwalifikowanej kadry na lokalnym rynku. Negatywnie oceniono współpracę gospodarczą z innymi ośrodkami wspierającymi rozwój gospodarczy oraz brak strefy ekonomicznej, ulg podatkowych Kolejnym czynnikiem wpływającym na ocenę był długi okres oczekiwania załatwienia sprawy w Urzędzie.

JAKIEGO TYPU INWESTYCJE SAMORZĄDOWE SĄ PANA/PANI ZDANIEM NIEZBĘDNE DO ROZWOJU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI W GMINIE CHMIELNIK?

Celem tego pytania było wskazanie obszarów inwestycyjnych, w których władze miasta i gminy Chmielnik powinny podjąć działania w najbliższej przyszłości. Najwięcej respondentów wskazało na przyciąganie inwestorów zewnętrznych (72,1%). Zadanie wskazane przez ankietowanych jest w trakcie realizacji jest to jednak kwestia złożona i długofalowa.

Działania władz na najbliższe lata:

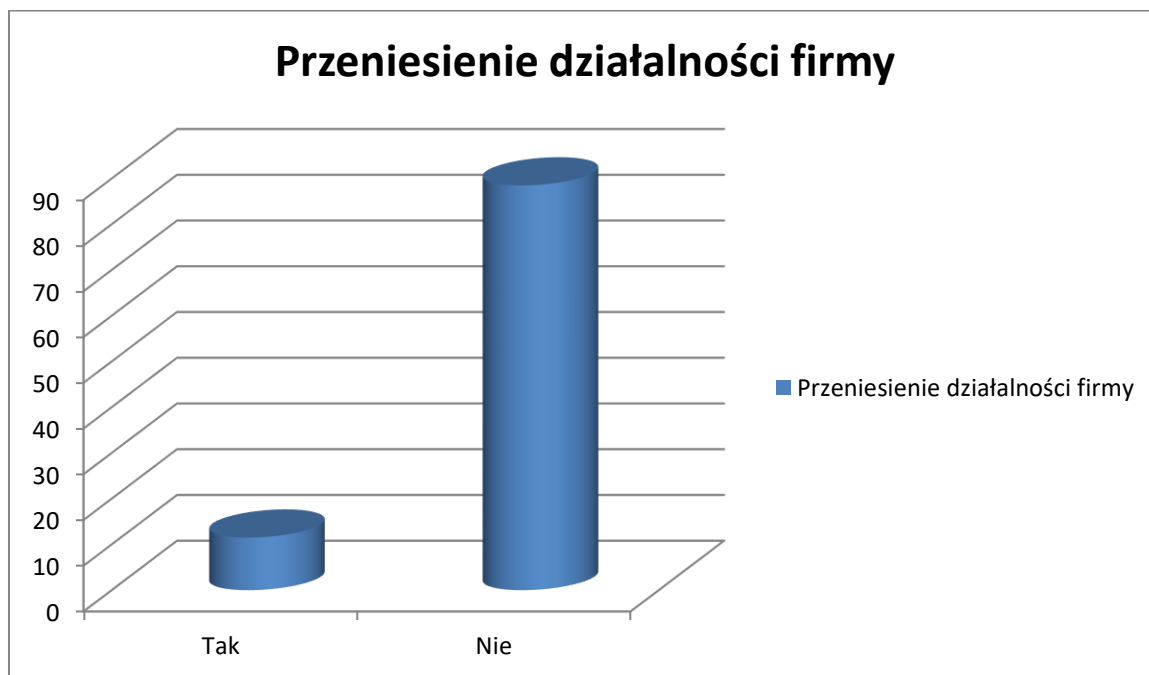

ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNA GMINY

	Bardzo dobrze (liczba głosów /procent)	Dobrze (liczba głosów /procent)	Umiarkowanie powiedzieć (liczba głosów /procent)	Źle (liczba głosów /procent)	Bardzo źle (liczba głosów /procent)
Dostępność terenów inwestycyjnych	11 (18%)	10 (16,4%)	18 (23%)	15(24,6%)	11 (18%)
Poziom współpracy samorządu z przedsiębiorcami	10(16,4%)	17 (27,9%)	17 (27,9%)	15 (24,6%)	2 (3,3%)
Poziom wykształcenia kadry	28 (11,5%)	13(21,3%)	33 (54,1%)	6(9,8%)	2 (3,3%)
Dostępność kadr pracowniczych	11 (18%)	12 (19,7%)	24 (39,3%)	10 (16,4%)	4(6,6%)
Poziom kapitału społecznego	8(13,1%)	5(8,2%)	39(63,9%)	8(13,1%)	1 (1,6%)
Poziom przedsiębiorczości i konkurencyjności lokalnej gospodarki	3(4,9%)	11 (18%)	37 (60,7%)	9 (14,8%)	1 (1,6%)

CZY PLANUJE PAN/PANI PRZENIESIENIE DZIAŁALNOŚCI LUB JEJ CZĘŚCI POZA TEREN GMINY CHMIELNIK

Zdecydowana większość udzielających odpowiedzi firm, nie zamierza przenosić swojej działalności poza gminę- dotyczy to 57 przedsiębiorstw. Natomiast chęć przeniesienia całości bądź jej części wyraziło 7 firm. Najczęściej wymienianym powodem przeniesienia działalności poza teren gminy jest zmiana warunków rynkowych, brak terenu na rozbudowę oraz niska wydajność pracy

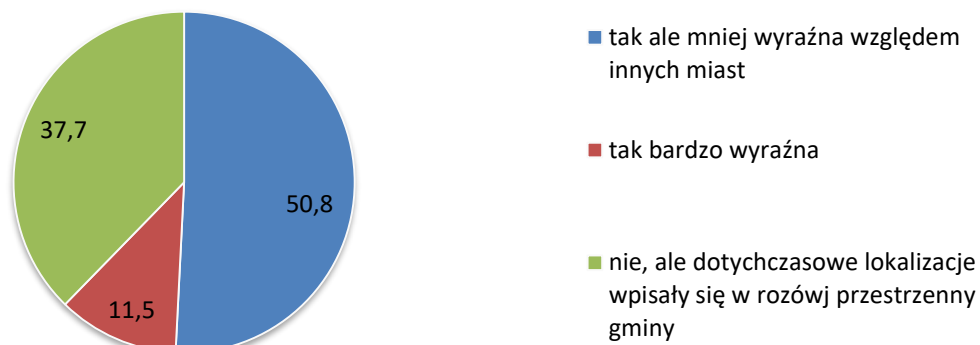

Dla przeniesienia swojej firmy większość odpowiedziała „nie”, stanowi to blisko 90% podmiotów udzielających odpowiedzi na to pytanie, co może wiązać się z faktem, że większość respondentów prowadzi rodzime i rodzinne firmy a więc związane z lokalnym rynkiem.

CZY GMINA CHMIELNIK POSIADA POLITYKĘ PRZESTRZENNĄ WZGLĘDEM NOWYCH INWESTYCJI?

Okazuje się, że aż 31 odpowiedzi wskazało na - „tak, ale mniej wyraźną względem innych miast” i stanowi to 50,8 objętych próbą badawczą ankietowanych. Na drugim miejscu wskazano odpowiedź „nie ale dotychczasowe lokalizacje wpisały się w rozwój przestrzenny miasta i gminy” - 23 firmy tj. 37,7%, 7 firm udzieliło odpowiedzi „tak bardzo wyraźną

Polityka przestrzenna względem nowych inwestycji w gminie Chmielnik

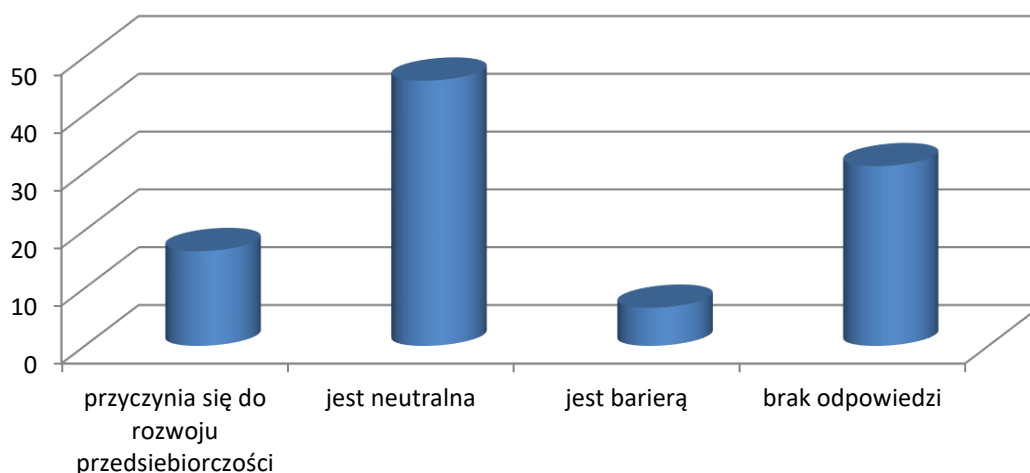

Uderzająca i dająca do myślenia jest odpowiedź, gdzie większość wskazała osiadanie polityki przestrzennej, jako niedostatecznie wyraźnej na tle innych miast. Spora ilość ankietowanych wskazała, że dotychczasowe lokalizacje wpisały się w wizerunek gminy, choć nie były one planowane. Zauważalnym, jest, że dla przedsiębiorców ważnym aspektem byłoby stworzenie polityki przestrzennej dla nowych inwestycji.

OCENA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ GMINY CHMIELNIK W ASPEKCIE ROZWOJU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

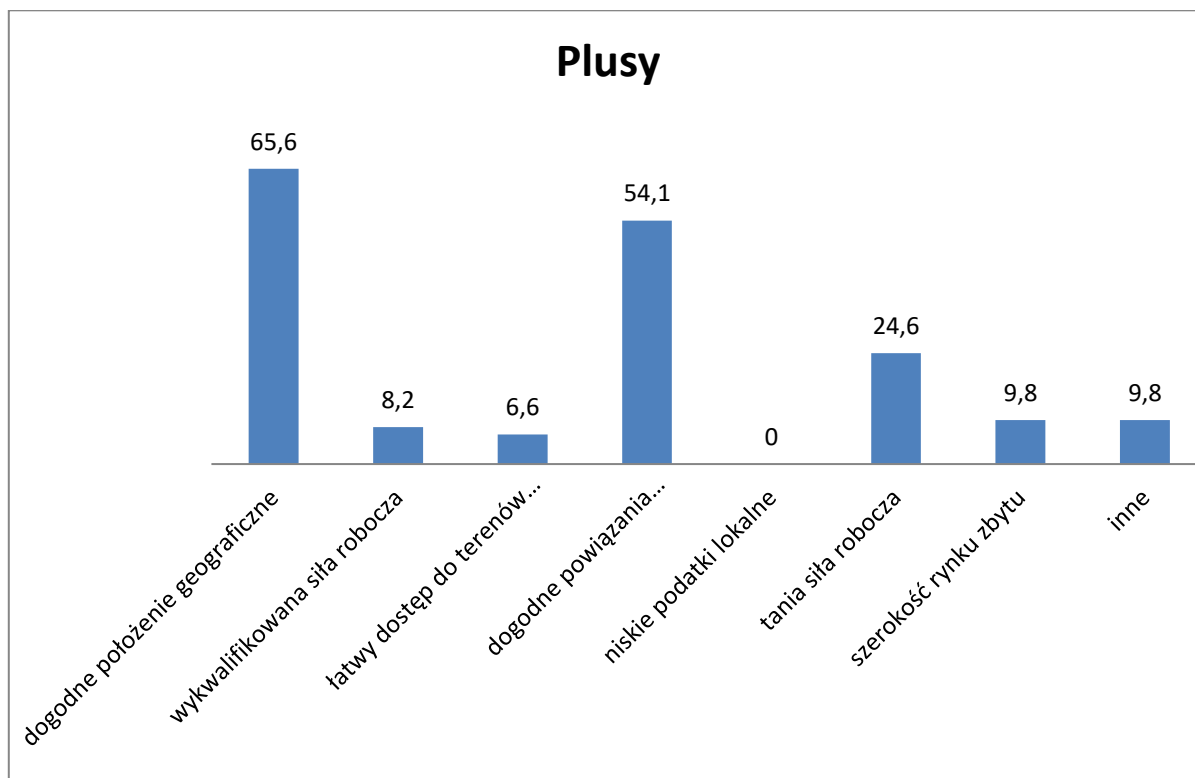
Zadaniem przedsiębiorców było dokonanie oceny infrastruktury technicznej gminy w aspekcie: przyczynia się do rozwoju przedsiębiorczości- odpowiedzi udzieliło 10 przedsiębiorców, za neutralną, niewyróżniającą się na tle innych miast uznało ją 28 ankietowanych, z kolei 4 firmy uznały ją za barierę uniemożliwiającą rozwój przedsiębiorczości.

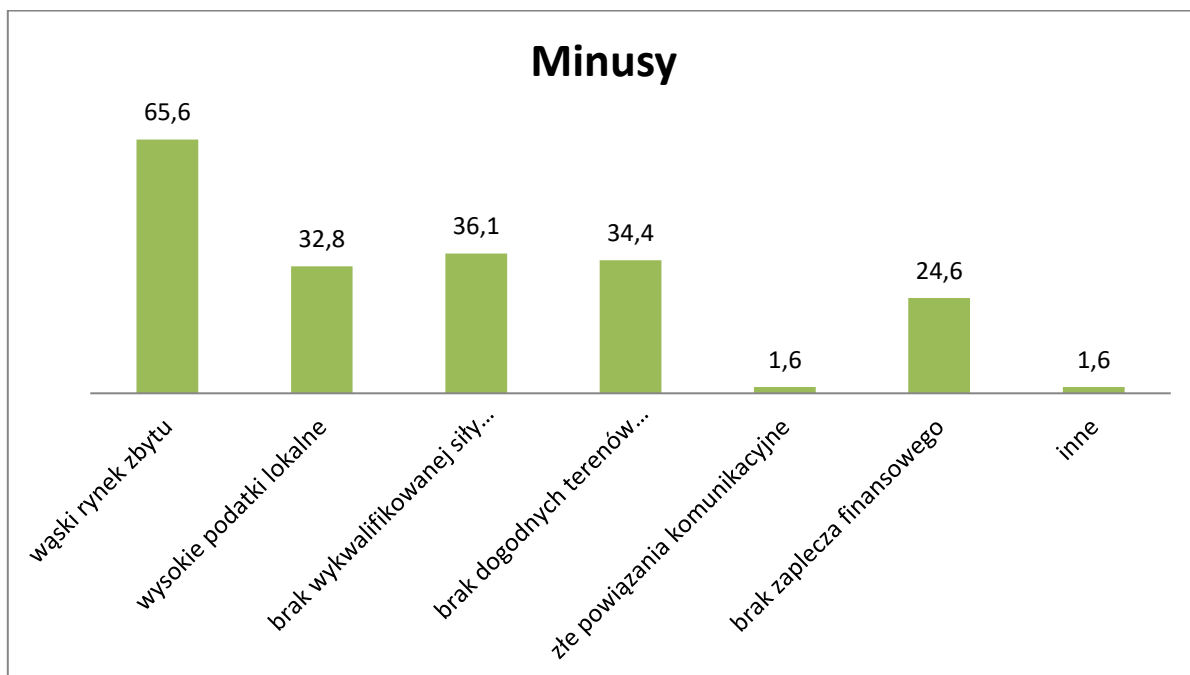
Infrastruktura w gminie Chmielnik

PLUSY I MINUSY PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ W GMINIE CHMIELNIK

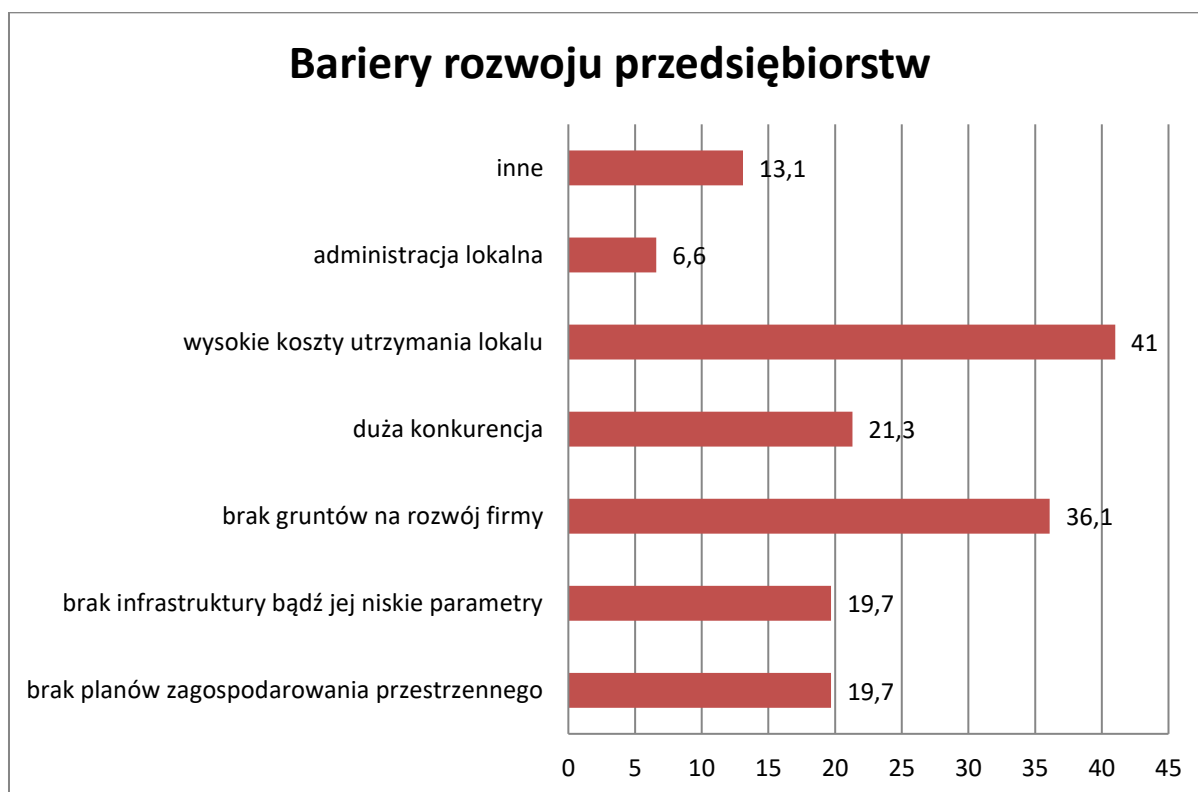
Pytając o najważniejsze plusy, przedsiębiorcy wskazali: położenie geograficzne oraz dogodne powiązania komunikacyjne, jako minusy, najsilniej akcentowany był wąski rynek zbytu, brak wykwalifikowanej siły roboczej, brak dogodnych terenów inwestycyjnych.

BARIERY ROZWOJU PRZEDSIĘBIORSTWA

Odpowiedzi były zróżnicowane, niemniej jednak najwięcej respondentów wskazało wysokie koszty utrzymania lokalu oraz brak gruntów na rozwój firmy.

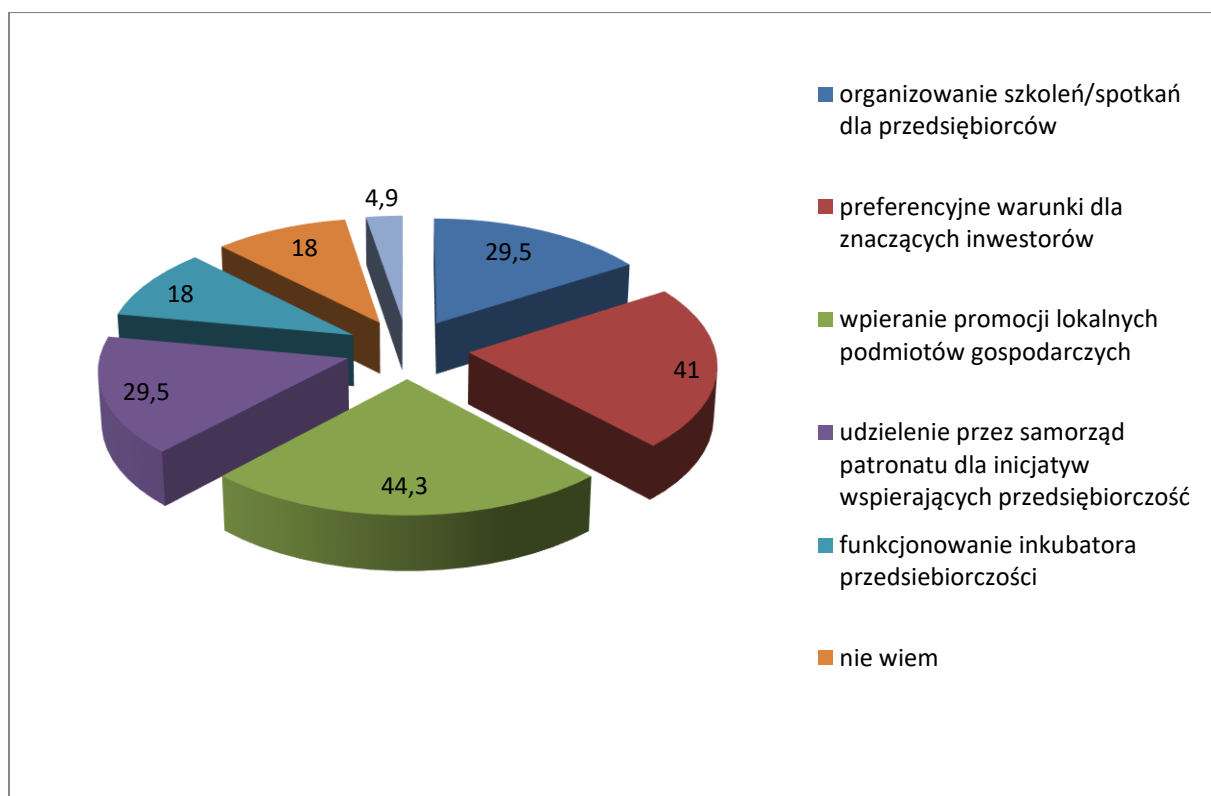

CZY KORZYSTAŁ PAN/PANI Z OFERTY POWIATOWEGO URZĘDU PRACY?

OFERTA POWIATOWEGO URZĘDU PRACY	TAK (liczba głosów /procent)	NIE (liczba głosów /procent)
Poszukiwanie pracowników	19(31,1%)	42 (68,9%)
Organizacja stażu	22(36,1%)	39 (63,9%)
Refundacja stanowiska pracy	8 (13,1%)	53(86,9%)
Prace interwencyjne	1 (1,6%)	60 (98,4%)

JAKIE DZIAŁANIA POWINNY ZOSTAĆ PODJĘTE PRZEZ WŁADZE SAMORZĄDOWE W CELU ROZWOJU I WSPIERANIA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI?

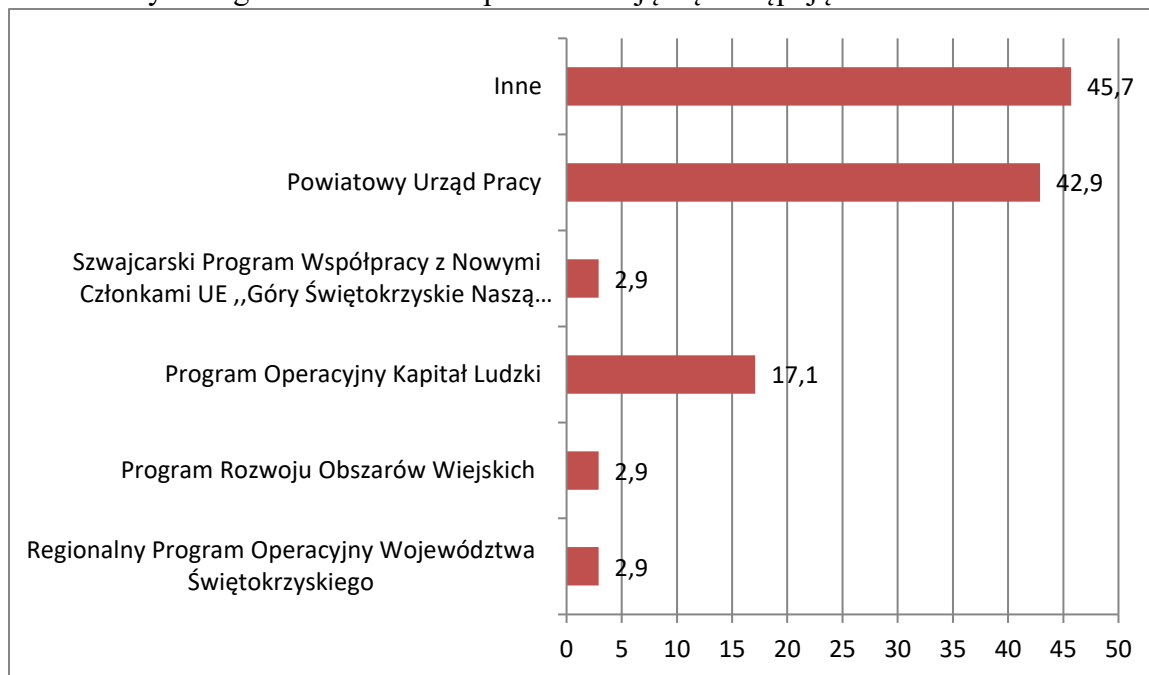
Ankietowani poproszeni zostali o wskazanie kierunków, które mogłaby podjąć władza samorządowa w celu progresu gospodarczego gminy. Inicjatywą, która otrzymała największą liczbę głosów okazało się być wspieranie promocji lokalnych podmiotów gospodarczych. Drugim w kolejności działaniami są preferencyjne warunki dla znaczących inwestorów.

KORZYSTANIE Z ZEWNĘTRZNYCH FORM WSPARCIA

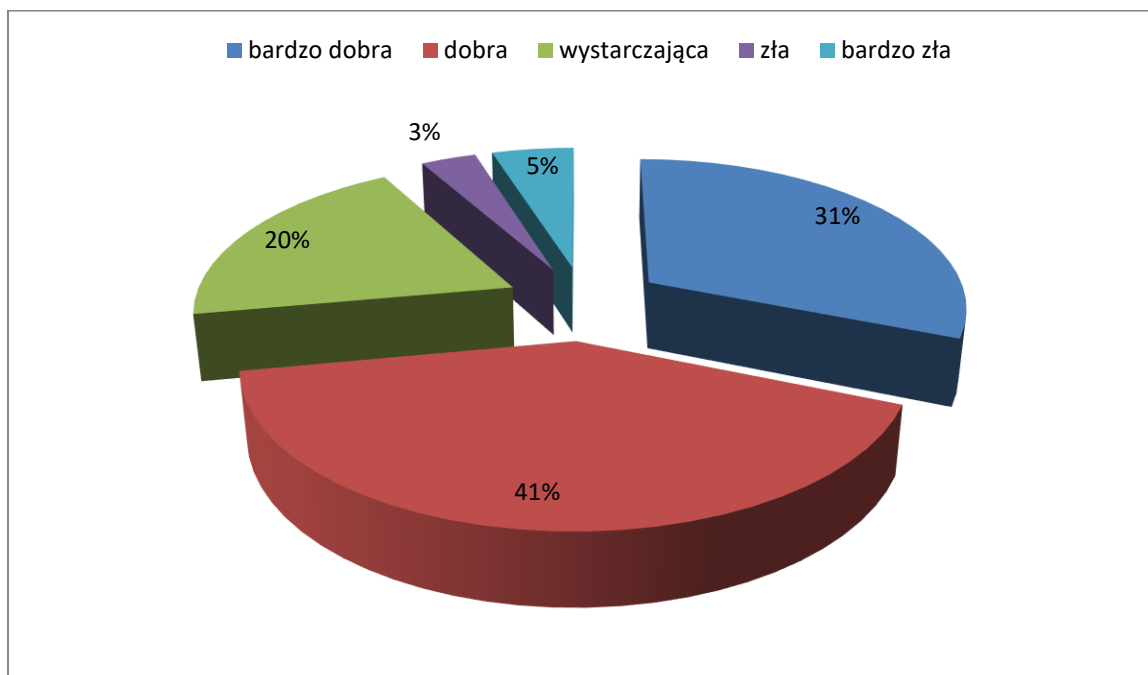
W tej części ankiety respondenci odpowiadali czy kiedykolwiek starali się o dofinansowanie działalności gospodarczej ze środków krajowych i zagranicznych. Zostali również poproszeni o wskazanie źródła otrzymanego wsparcia. 63,9% osób biorących udział w badaniu odpowiedziało „nie” natomiast 36,1% zadeklarowało, że w przeszłości korzystało z różnych form wsparcia.

Źródła otrzymanego dofinansowanie przedstawiają się następująco:

OCENA OBSŁUGI INTERESANTA W URZĘDZIE MIASTA I GMINY CHMIELNIK

Aby w przyszłych działaniach podejmowanych w Urzędzie Miasta i Gminy Chmielnik można było poprawić obsługę w badaniu pojawiło się pytanie o dotychczasową ocenę pracy urzędu. Pomimo wskazania przez ankietowanych w 41 % obsługi, jako dobra, 12 firm określiło ją na wystarczającą, 2 jako złą, 3 na bardzo złą. Pomimo, że są to skrajne odpowiedzi, należy się zastanowić, co zrobić, aby jakość obsługi była lepsza.

PODSUMOWANIE

Zaprezentowane wyżej wyniki, przeprowadzonego badania ankietowego, nie odzwierciedlają oczywiście opinii i poglądów wszystkich mieszkańców i przedsiębiorców, jednakże są niezwykle cennymi wskazówkami pomocnymi w planowaniu dalszych działań. Wnioski jakie nasuwają się przy interpretacji wyników, nie powinny być taktowane, jako ostateczne i wiążące, gdyż badanie zostało przeprowadzone na próbie mieszkańców (180os) i przedsiębiorców (61 os). Niemniej jednak stanowią one cenną wskazówkę do podejmowania trafnych decyzji i działań wspierających lokalne społeczeństwo.